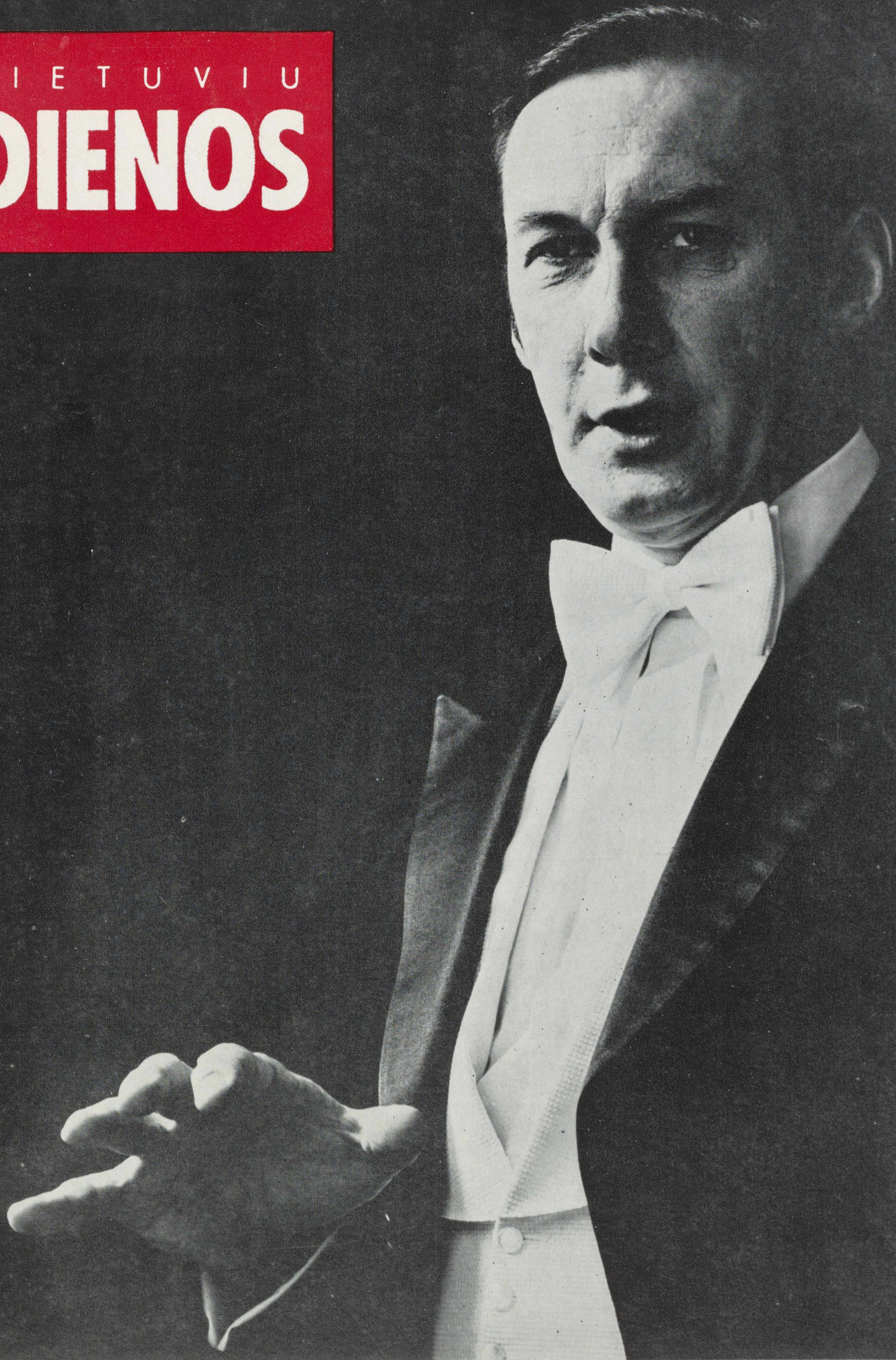

LIETUVIŲ
DIENOS

ARNOLDAS VOKETAITIS, METROPOLITAN OPERA NATIONAL CO. SOLISTAS

LITHUANIAN DAYS

MAY

1975

1975 M. GEGUŽĖS MĖN.

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., — Hollywood, Calif. 90029
Telefonas: 664-2919

1975, gegužis Nr. 5 (154)
Eina XXVI metai
May, 1975 No. 5 (154)
Volume XXVI

Redaguoja

REDAKcinė KOLEGIJA

Anglų k. Redaktorius / English Editor

ALFONSAS A. MILUKAS

Atsakomasis red. - Leidėjas / Publisher

Administratorius / Circulation Manager

ANTHONY F. SKIRIUS

straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiskia ir redakcijos nuomonę. Signed or initialed articles do not necessary reflect the opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine.

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį. Republication of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIŲ" LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN", PUBLISHED 1946-49.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumerata, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.
If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will be renewed automatically.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August.

Atskiro nr. kaina \$1. Single Copy \$1.

Prenumerata metams \$10.00 bet kuriame pasaulio krašte. Subscription \$10 per year in any country of the world.
Garbės prenumerata / Honorary subscription \$15.00.

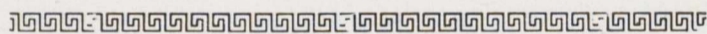
"Second Class Postage Paid at Los Angeles, California"

TURINYS / CONTENTS

Tolerancijos ir sutarimo siekiant...	3
Prel. J. Končius, Kunigas ir lietuvių tauta...	4
J. Miškinis, Joną Jablonskį prisimenant...	4
Dainininkas Arnoldas Voketaitis, A. M.	5
"Meilės eleksyras" Chicagos Lietuvių Operoje. R. N.	8
J. Tininis, Nagsa a. Beletristika.	10
Irena Naudžiūnaitė-Joerg, Maištavimai. Eilėraščių ciklas.	11
Dr. J. Grinius, Lietuviškasis kryžius ir rūpintojėlis.	12
Los Angeles Lituanistinei mokyklai 25 metai. I. Medziukas.	15
VEIDAI IR VAIZDAI. Iliustruota kronika.	17

ENGLISH SECTION

Two Countries Uniting with Prayers.	19
A Press Conference.	20
Cardinal's Letter.	20
Achievements and Promise of Vitas Gerulaitis, by A. Miliukas.	21
Long Awaited Responses.	21
River Venta, by A. Bernotas.	22
Lithuanians in the News.	22
Administracija rašo.	23
Lietuvių Radijo programos.	23

Mūsų skaitytojams —

Birželio 15 d. išsiuntinėjome LD metinės loterijos bilietėlius. Šiemet vertingos dovanos bus skirstomos LD metinėje gegužinėje rugsėjo 14 d. McCambridge Parke, Burbank, Calif.

Malonėkite pa emti LD žurnalo leidimą, atsiunčiant išplatintus bilietėlius.

Leidėjas

Pataisymas —

LD balandžio nr., 3 psl., spausdinta "Keleivio" sukakties foto nuotrauka yra mūsų bendradarbio K. Daugėlės, Bedford, N. H. Atsiprašome už pavardės praleidimą.

— LD

VIRŠELIAI / COVERS

Pirmasis / Front Cover

Dainininkas Arnoldas Voketaitis, bosas-baritonas, New York City Operos, Chicago Lyric Operos ir Metropolitan National Co. solistas.

Daugiau — teksto 5, 6 ir 7 puslapiuose.

● Soloist Arnold Voketaitis, bass-baritone.

Much of this spectacular bass-baritone and operatic performer is reported in the photographic and Lithuanian sections of our May issue. The English section had written earlier on A. Voketaitis in the Lithuanian Days issue of November, 1973.

For illustration we add a few more reviews.

"From every point of view — vocalism, musicianship, intelligence, personal qualities — he is certainly a major musical asset" — Leonard Bernstein, conductor emeritus of New York Philharmonic.

"A superb bass-baritone voice and a tremendous sense of comedy... delighted his audience — "Splendid Barber" at Greek Theatre, Daily Pilot, July 24, 1972.

"Figaro ... is bright" — Denver Post of July 12, 1974 on the opera Festival in Colorado Springs.

"Fidelio is Faithful to Great Work of Beethoven (Milwaukee Sentinel, Jan 14, 1974) talks of the "stroke of last minute luck in the engagement of Arnold Voketaitis..."

Voketaitis 1975-76 engagements are taking him to the opera stages and concert halls of Chicago, Pittsburgh, Milwaukee, Miami, Denver (Symphony and Colorado Opera Festival), Los Angeles (Greek Theatre).

He has performed abroad—Spain and Mexico. A man of vitality, humor and robust health, Voketaitis evidently enjoys singing and makes the most of the over 120 roles in his repertoire.

Above all other considerations, Lithuanians especially should bear in mind that here is an American-born Lithuanian who has been caught up with their own enthusiasm to rejoice in the performances of operatic treasures in their own native language and that he is even as much appreciative of their contributions to this mutual enterprise as they are of his dedication.

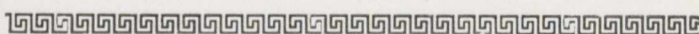
PASKUTINIS PSL. / BACK COVER

Lietuviškas kryžius, kurio projektą darė ir vykdė J. Subačius, bažnytinio meno dailininkas, pastatytas ir pašventintas Lietuvos Vyčių seimo metu Newarke 1962 metais.

Apie kryžius žiūr. dr. J. Griniaus rašinį šio nr. 12, 13 ir 14 puslapiuose.

● The consecration of the Lithuanian Cross during the Convention of the Knights of Lithuania in Newark, N. J.

The project of the Cross was designed and executed by the artist J. Subačius.

Daktaro Dulcamaros atvykimas: Arnoldas Voketaitis "Meilės eleksyro" operos scenoje su savo palydovais.

• Enter Dulcamara — Arnold Voketaitis.

From Donizetti's "Elixir of Love", Chicago Lithuanian Opera's 19th production.

"4000 Chicagoans were under the sway of the love concoctions of these performances", said the reviewer about the opera.

Iš Chicagos Lietuvių Operos 19-to sezono "Meilės" eleksyras pastatymo.

Daugiau apie operą žiūr. 8 ir 9 puslapiuose.

Tolerancijos ir sutarimo

Praėjo šturmas, sukeltas prieš meno nuosmūkį, — ar nuo to menas pakilo? Teatsako tie, kurie tuo buvo labai susirūpinę. Dabar užėjo nauja kovos banga: visuomenininkų ir politikų. Nepasidalina sferomis, nepakanka erdvės. Kas kaltas? Pagal liaudies pasakymą: kaltė yra — kaltininko nėra. Yra įsimetusi bacila, bet kaip ligonį pagydyti? Siūlomi visoki receptai. Lyg ir sekdami senųjų veteranų gydytojų pėdomis, tuo susirūpino ir mūsų eskulapai: Pasaulio Lietuvių Gydytojų S-gos IX suvažiavime (gegužės 24-25 d. Chicagoje) tarp savo profesijos darbų ir klausimų, palietė ir lietuvių išsivijos politinio darbo nuotaikas ir susidariusią padėtį. Konstatavę, kad veiksmų veikloje yra nesklaidumų bei nesutarimų, kad nesusikalba bendram darbui, net paneigia teisinės normas, nutarė kreiptis į pagrindinius visuomeninius ir politinius veiksmus ir prašyti.

1. Atkreipti ypatingą dėmesį į paskutinę veiksmų konferencijoje įvykusį skilimą, demoralizuojantį lietuvišką visuomenę šiuo kritišku Lietuvai momentu.

2. Suvažiavimas kreipiasi į Vyriausiąjį Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą nedelsiant imtis iniciatyvos tuos skilimus pašalinti ir siekti

vienybės atstatymo mūsų veiksmų tarpe.

3. JAV Bendruomenei ir Altui baigti tarpusavio ginčus ir atkreipti visą dėmesį į bendrą kovą prieš Lietuvos okupantą.

4. Suvažiavimas smerkia bet kurios visuomeninės ir politinės organizacijos skilimus į panašaus pobūdžio lygiagrečias organizacijas.

...Suvažiavimas visuomeninio ir politinio darbo sąlygomis laiko:

a. Tarpusavio pagarbą ir visuomeninę toleranciją.

b. Susitarimą dėl darbų vykdymo koordinacijos, vengiant paralelizmo.

c. Politinė ir ideologinė diferenciacija yra pozityvus visuomeninis faktorius, kol jis padeda Lietuvos laisvinimo reikalui.

Veiksniai kviečiami "ieškoti bendros kalbos ir imtis bendro darbo čia nurodytomis sąlygomis ir grąžinti mūsų visuomeniniam gyvenimui reikiamą rimtį ir darną."

Prisidedant prie šių sąlygų ir kvietimo, norėtusi dar priminti prez. Griniaus savu laitu mestą šūkį: paskelbkime amnestiją vieni kitiems dėl įsivaizduojamų kalčių, užmirškime priešiškus, atsiminkime visų vieną bendrą priešą ir sujunkime jėgas prieš jį.

KUNIGAS IR LIETUVIŲ TAUTA

Kunigo paskirtis ir jo veikla yra labai reikšminga ir nepaprastai svarbi kiekvieno lietuvių gyvenime. Kunigas yra tarpininkas tarp Dievo ir žmogaus ne tik dvasiniuose-religiniuose dalykuose, bet ir visuose svarbesniuose žmogaus gyvenimo įvykiuose.

Mūsų brangi tėvynė per ilgus šimtmečius pergyveno daug sunkių ir žiaurių priespaudų, ypač religinių persekiojimų. Nežinau, ar Lietuvos istorijoje yra kada nors buvusi tokia nepaprastai žiauri religinė priespauda, kokią ji šiandien patiria po sovietinių komunistų jungu. Rusams užgrobęs Lietuvą, trys Kunigų Seminarijos — Vilniaus, Vilkaviškio ir Telšių, — tuojau buvo uždarytos. Palikta tik Kauno Kunigų Seminarija, bet ir jona teledžiama priimti tik apie 30 klierikų. Laisvos Lietuvos, o net ir caro laikais, vien tik Kauno Seminarijoj būdavo apie 200 klierikų. Ir man dar toji seminarija bebūnant (1913 m.), įstojusių klierikų buvo apie 200. Visose 4 seminarijose buvo apie 600 klierikų. Sovietai-komunistai kitų mokslo įstaigų neuždaro ir studijuojančių skaičiaus neapriboja.

Komunistų tikslas — ne tik išnaikinti Kunigų Seminarijas, bet ir išžudyti vyskopus ir kunigus. Šio tikslo siekdami, jie įkalino 4 lietuvių vyskopus bei ištrėmė Sibiran. Daug nužudė kunigų ir dar daugiau jų ištrėmė į Sibirą. Tikslas aiškus: išnaikinti dvasiškius, o be dvasinių vadų bus lengva mūsų tautą surusinti ir subedieventi, ir tokiu būdu lietuvius paversti savo vergais.

Iš šio, bendrais bruožais pateikto tėvynėje esančių mūsų kunigų sunkaus gyvenimo privalone pasidaryti atitinkamas išvadas. Ypač laisvojo pasaulio lietuviai neturi likti šiems faktams abejingi. Nereikia užmiršti, kad, kai Dievas leis išsilaisvinti mūsų tautai iš dabartinio vergijos jungo, reikės dar didesnio skaičiaus kunigų, kurie galėtų sėkmingai apaštalausti, religiška ir morališkai atstatydami Lietuvą.

Ačiū Dievui, kad lietuviai tremtyje, ypač su Amerikos kunigu (kun. Briškos ir kitu) pagalba sugebėjo ikurti Romoj lietuvių Šv. Kazimiero Kolegija - Kunigų Seminarija, kuri yra Šv. Tėvo patvirtinta ir turi popiežiškosios titulą. Šioji Kunigų Seminarija jau nuo 1945 m. iki šiol išauklėjo ir išventino daug kunigų, kurie šiandien jau apaštalauna Amerikoje, Australijoje, Kanadoje ir kituose kraštuose. Į šia lietuvių Kunigų Seminarija istojančių skaičius nėra apribotas. Studentams, neistengiantiems padengti pragyvenimo bei mokslo išlaidų, Kolegijos vadovybė visuomet stengiasi padėti, ieškodama gerų žmonių paramos. Tą praktiškai, nerintiems istoti į šią Seminarija lėšų stoka nesudaro kliūčių.

Per savo kunigystės 57 metus visada buvau laimingas ir patenkintas savo pašaukimu tiek grynai pastoracijos, tiek artimo meilės darbuose.

Mokyti, pagalba teikti, patarti, paguosti, melsis ir kiekvieną laiminti, — mano Dieve, kokia kilni tokio žmogaus paskirtis; tai tavo, kunige, Kristaus Tarne, yra ypatinga!

Prel. J. B. Končius

Red. pastaba. — Prelatas dr. Juozas Končius, ilgametis Balfo pirmininkas, mirė š. m. sausio 13 d. Romoje, Villa Lituana namuose, kur gyveno išėies į pensija. Be visuomeninės ir karitatyvinės veiklos, jis reikšė ir kaip istorikas rašytojas, vėra išleides Lietuvos istorija anglų k. Vytautas the Great, Atsiminimus iš Balfo veiklos ir kt.

Šis rašinys yra vienas iš paskutiniųjų jo rašto darbų, atsiųstas LD žurnalui.

Spaudoj ir gyvenime

“VARGO MOKYKLOS” AUTORIŲ IR MŪSŲ KALBOS UGDYTOJĄ JONĄ JABLONSKI PRISIMENANT

115 metų nuo gimimo, 45 — nuo mirties

Atrodo, kad dar neseniai matėme Kaune, Laisvės alėjoje, specialiu vežimėliu vežamą į universitetą ligos iškankintą, giliai susimąsčiusį profesorių Joną Jablonskį. Tai nepaprastas buvo pasiryžėlis, kuris nežiūrėdamas savo sunkios ligos, sėdėdamas vežimėly universiteto auditorijoje, studentų apsuptas, skaitydavo jiems turingas ir vaizdžias paskaitas, plačiai nušviesdamas kaip reikia mylėti gimtąją kalbą ir kaip kiekvienas lietuvis privalo ją gerai mokėti ne tik žodžiu bet, ir raštu.

Jau 45 metai, kai mirė didysis mūsų kalbos mokytojas ir ugdytojas Jonas Jablonskis, pasirašinėjes Rygiškiu Jonu, daug nusipelnęs visuomenininkas ir žymus pedagogas.

Jonas Jablonskis gimė 1860 m. gruodžio 31 d., Kubilių kaime, Naumiečio vlsč., Suvalkijos žemėje, paprūsėj. Pradžios mokslą išėjo Naumiesty, gimnazija Marijampolėj. Lietuvos nepriklausomybės metu ta gimnazija buvo pavadinta Rygiškiu Jono vardu. Aukštąjį mokslą išėjo Rusijoje. Maskvos universitete baigė filologijos ir literatūros skyrių. Kadangi studijuodamas buvo aktyvus veikėjas, tai universiteta baigęs ilgai negalėjo gauti darbo mokyklose ir dėlto buvo priverstas privačiai uždarbiauti. Tačiau po didelių pastangų, vargais negalais pavyko jam gauti mokytojo vietą Mintaujos gimnazijoje, iš kur vėliau buvo perkeltas į Taliną. Čia jis ėmė aktyviai reikštis visuomeninėje veikloje. Caro maskoliai iššifravo, kad Jonas Jablonskis bendradarbiauja draudžiamoj lietuvių spudoje, ir švietimo vadovybė jį iš mokytojo pareigų atleido, o po to jis buvo ištremtas į Pskovą. Grįžęs iš tremties, kuri laika gyveno Šiauliuose, o pražinus Lietuvai spauda, persikėlė Vilniun, ten dirbo mokytoju, laikraštinių ir knygų leidimo darbu. Po 1905 m. įvykių jis buvo paskirtas Panevėžio mokytojų seminarijos lietuvių kalbos mokytoju. Čia jis iš pirmųjų dienų seminarijos auklėtinams lietuviams ėmė skiepti lietuviybės idėjas ir tėvynės meilę. Todėl ir čionai neteko jam ilgai mokėti. Netrukus buvo iškeltas į Brestą, o vėliau į Gardiną.

Pirmajam pasauliniam karui prasidėjus, atsidūrė Velyžos miestelė. Vitebsko gubernijoje, o po metų persikėlė į Voronežą, kur M. Yčo vardo gimnazijoje dėstė lotynų ir lietuvių kalbas. Čia bemokydamas paruošė “Vargo Mokyklos” chrestomatija, kurioje irrašė toki motto: **Maža garbė svetimomis kalbomis kalbėti, didi gėda — savosios gerai nemokėti.**

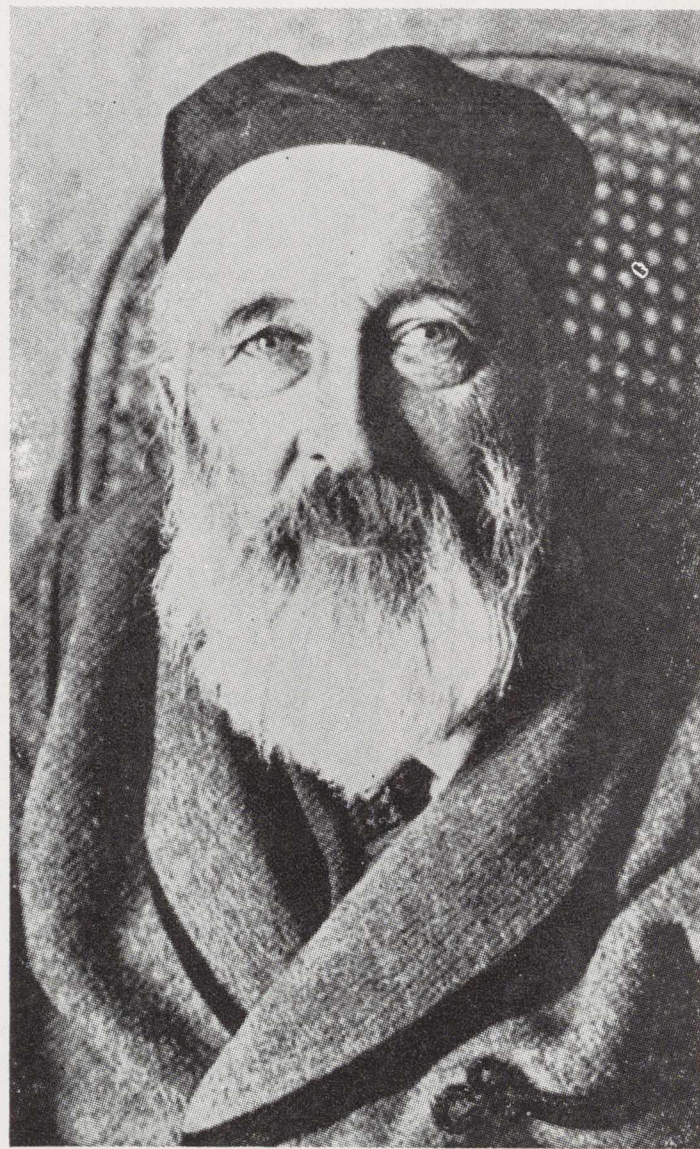
O toliau jis taip rašė:

“Kalboje tauta pasisako, kas esanti, ko ji verta. Tautos kalboje yra išdėstyta visa jos prigimtis — istorija, būdo ypatybės, siela, dvasia.”

Be to, tame laikotarpy dar parašė “Mūsų žodynėli”.

Sugrižęs į Lietuvą, po I pas. karo, buvo švietimo ministerijoje tarėju ir Vytauto Didžiojo Universiteto profesorium.

Jonas Jablonskis vėra parašęs “Lietuvių kalbos gramatiką”, “Lietuvių kalbos sintaksę” ir paruo-

Jonas Jablonskis

šęs didžiulį gyvos kalbos žodyną. Taip pat jis parašė lietuvių kalbos ir kitais reikalais daugybę straipsnių, kuriuos švietimo ministerija išleido penkiuose tomuose bendru Jono Jablonskio Raštų pavadinimu. Šie jo raštai yra didelis indėlis į lietuvių tautos kultūrą. Be visa to jis yra atlikęs daug pavyzdinių vertimų iš kitų kalbų ir daug taisybų lietuvių rašytojų veikalų kalbą.

Jono Jablonskio, kaip rašomosios ir bendrinės kalbos mokytojo bei ugdytojo, nuopelnai lietuvių tautai yra milžiniški. Jis padėjo mūsų rašomosios ir bendrinės kalbos pamatus, kuriais Lietuvos laisvės metu buvo grindžiamas visas Lietuvos švietimas.

J. Jablonskis mirė 1930 m. vasario m. 23 d. Taigi, šiemet suėjo 45 metai, kaip neturime savo didžiojo kalbinko.

Prieš dvidešimtį metų, rašydamas Jablonskio 20 metų mirties sukakties proga, iškėliau reikalą, kad reikėtų išleisti jo gyvenimo ir darbų monografiją. Man rodė, kad tai įvykdyti nebūtų sunku. Juk ir išeivijoje turime daug lituanistikos mokytojų, kurių daugelis yra buvę Jono Jablonskio mokiniai. Iki šiol niekas to darbo nesiėmė. Dar nevēlu nė šiandieną.

Jonas Miškinis

Arnoldas Voketaitis, bosas-baritonas, Metropolitan National Co. solistas, rengiasi savo vaidmeniui — Don Magnifico, Rossini operoje "Cinderella"

● Metropolitan Opera National Company bass Arnold Voketaitis puts the finishing touches on his make-up for his role as Don Magnifico, the mean stepfather, in Rossini's "Cinderella".

Photo by Martha Swope

Bosas-baritonas

Arnoldas Voketaitis

Žymusis New Yorko Filharmonijos dirigentas, kompozitorius ir muzikologas Leonardas Bernstein taip apibūdina *Arnoldą Voketaitį*, tą iš tikro įvairiaspalvį operos ir koncertų scenos aktorių-dainininką, bosą-baritoną:

“Visokiu požiūriu — vokalo, muzikalumo, inteligencijos asmeniškėmis savybėmis — jis iš tikrųjų yra didžiulė vertenybė.”

Pasakymas “įvairiaspalvis aktorius-dainininkas” galėtų sukelti mintį apie dainininko versliškumą, o ne artistišumą. Tačiau yra taip, kad Voketaitis visa širdimi siekia atidengti atliekamo vaidmens ir dramatiškąją esmę. Tat visomis jo dispozicijoje glūdinčiomis talento priemonėmis jisai siekia užsibrėžtojo meninio tikslo, tiek turtinga balsine medžiaga, tiek geru skoniu, tiek ir sveika muzikine nuovoka.

Taip pat ir išvaizdos, išlakaus ūgio dėka, Voketaitis yra tvirtai užėmęs žymią vietą populiariausių operos ir koncertų artistų gretose. Jis operą interpretuoja daugiau kaip džiaugsmingą negu pagarbą keliantį reiškinį. Užtat jis operas mielai dainuoja ir tokia kalba, kuri publikai yra suprantama. Tat publika gali gėrėtis ne vien jo liepsningais Borisais ar Mefistais, bet ir pasidžiaugti šarlataniškais Dulcamarais arba Don Baziliais. Šiuos keturis vaidmenis Voketaitis yra daugiausiai atlikęs savo karjere, nors jo repertuare yra virš 120 vaidmenų.

Solistas-dainininkas debiutavo 1958 metais New York City Opera kompanijoje, Richardo Strauss'o operoje “The Silent Woman”. Po to sekė visa eilė kitų partijų, pradžioje smulkesnių, o vėliau ir pagrindinių. Jis dalyvavo

Igorio Stravinskio “Oedipus Rex” premjeroje, kuriai dirigavo Stokovskis. Iš retesnių operų Voketaitis yra dainavęs “Carry Nation” (kompozitorius Douglas Moore); “Wuthering Heights” (komp. Carlyle Floyd) “Midsummer Night's Dream” (Benjamin Britten). Gi šiuo laikotarpiu jis yra pasirodęs operos naujovėje, TV operos Gian-Carlo Menotti “The Consul” pastatyme.

1965 metais kuriantis Metropolitan Opera National Company, Voketaitis, kaip vienas iš svarbesniųjų jos solistų įsijungė į jos gastroles po Jungtines Amerikos Valstijas. Buvo palankiai įvertintas kritikos už atliktas partijas eilėje operų: Don Magnifico (Rossini, “Cinderella”), Olin Blitch (Floyd “Susan-

Arnoldas Voketaitis — Don Basilio operoje "Sevilijos kirpėjas", Barcelonos teatre, Ispanijoje.

● Barber of Seville. Teatro Gran Lico, Barcelona, Spain.

Arnold Voketaitis — Don Basilio, Enrico Fisore — Don Bartolo.

(Photo: RAS, Barcelona)

nah") ir kt. Tais pat metais dainavo Los Angeles Civic Light Opera kompanijos pastatytame muzik. veikale "Studentas Princas" (komp. Romberg).

Po to Voketaitis įsijungė į Chicago Civic Operą (1966-1972), čia ir išvykose po kraštą, atlikdamas gausią eilę klasiškųjų operų vaidmenų-partijų.

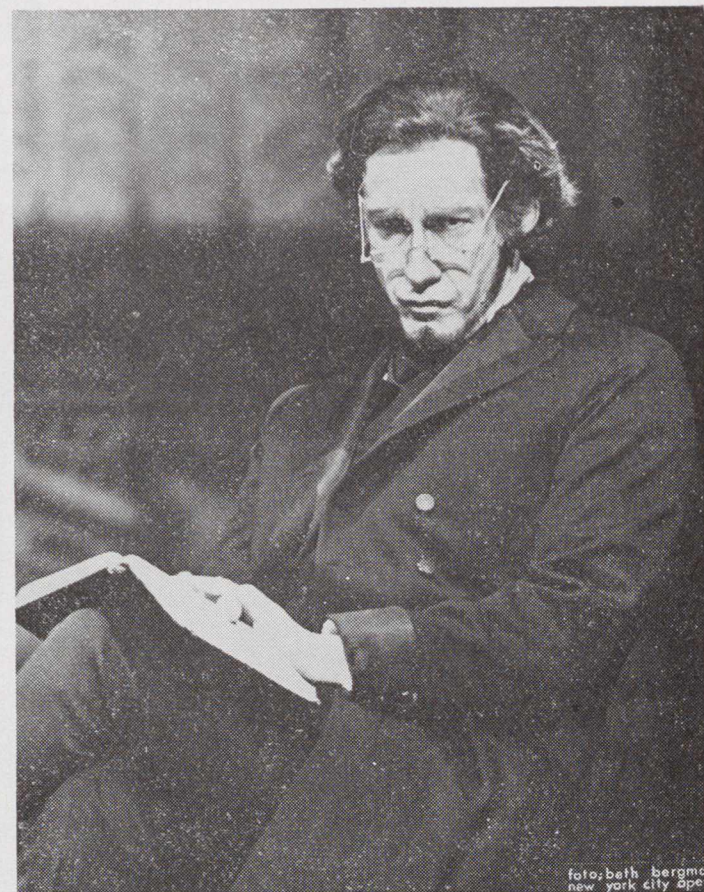
1967 metais Voketaitis sėkmingai debiutavo Barcelonoje, Rosini operoje "Sevilijos kirpėjas". Po to gastroliaavo Mexico City, Meksikos sostinėje, — operose ir kaip solistas, atlikdamas Beethoveno Devintąją Simfoniją.

Kaip solistas A. Voketaitis yra dainavęs eilės žymiųjų Amerikos simfoninių orkestrų koncertuose: New Yorko, Bostono, St. Louis, Milwaukee, Pittsburgh. Taip pat radijo ir televizijos transliuojamuose koncertuose. O 1954-56 metais, atlikdamas karinę prievolę, buvo solistu JAV karinėje kapeloje, ir keletą kartų su ja yra dainavęs Baltuose Rūmuose.

Ne kartą mielai dainavo ir lietuvių rengiamuose koncertuose, atlikdamas operų partijas ir šiaip dainas.

Šiais metais jis nepaprastai įspūdingai pasirodė Chicagos Lietuvių operos pastatyme "Meilės eleksyras".

Arnoldas Voketaitis gimė ir augo Connecticut valstijoje, lietuviškoje šeimoje. Dabar gyvena Chicagoje ir dalinai New Yorke su savo jauna žmona Nijole, pasižymėjusia modiste, naujųjų ateivių dukra, kilusia iš Lietuvos.

A. Voketaitis — tėvas D. Moor'o operoje "Carry Nation", New Yorko miesto operoje.

● A. Voketaitis as the Father, in D. Miore's "Carry Nation", New York City Opera Co.

(Photo: beth bergman)

Arnoldas Voketaitis — Borisas Godunovas, to paties vardo operoje.

● A. Voketaitis as Boris Godunoff in a New York City Opera Company production guest-playing at the Mobile Opera Co., Alabama.

IŠ SPAUDOS ATSLIEPIMŲ

Daily Pilot, 1972. 7. 24: "Nuostabus 'Sevilijos kirpėjas' Graikų Teatre." Pasak Tom Barley, spektaklis buvęs nuostabus, puikiai kostiumuotas... gerai sudainuotas... tačiau Arnoldas Voketaitis jį bemaž vienas paglemžė iš visų... Jo ypatingai gražus balsas, bosas-baritonas, buvo papildomas artisto žymiu komizmo talentu, kurį artistas užkrečiančiomis dozėmis ir įmantriais pokštais įterpdavo atlikdamas don Bartolo vaidmenį.

"*The Denver Post*", 1974. 7. 12 Glen Giffin pasakoja apie Colorado Spring's dieną prieš tai pastatytą operų festivalio serijoje "Figaro vestuvių" spektaklį.

... Figaro rolėje, kuri nėra dominuojanti šiame ansambliniame kūrinyje, Arnoldas Voketaitis vis dėlto sugebėjo parodyti tą įmantrų, žavingą šelmį taip kaip reikia. O ir solisto galingas, rezonuojantis baritonas autoritetingai akcentavo kuriamąjį vaidmenį.

Long Island Press, 1974. 8. 14, recenzentas Bob Micklin, rašinyje "Competent Barber", tarp kitko sako:

... Nors visi dainininkai buvo profesionalų lygio (iš Metropolitan ir New York City operų), tačiau geriausiai skambėjo Arnoldo Voketaičio balsas, kuris yra Chicagos Lyric

A. Voketaitis — Olin Blitch operoje "Susannah", Metropolitan Opera National Co. New Yorke.

● A. Voketaitis as Olin Blitch in "Susannah", Metropolitan Opera National Co., N. Y.

(Photo: Publicity Office, Metropolitan Opera National Company)

Solistas Arnoldas Voketaitis su žmona Nijole.

● Arnold Voketaitis and his wife Nijolė.
Private photo

Operos narys. Jisai pasireiškė galingu, turtingu ir išraiškos kupinu bosu-baritonu, pokštaujantčio muzikos mokytojo Basilio rolėje... Opera buvo sudainuota angliškai, tat lengvai suprantama.

Pernai metais A. Voketaitis yra sėkmingai pasirodęs "Charlottėje", Ovens oratorijoje, su 150 asmenų chorą, kur buvo atliktas 16-18-tojo šimtmečių oratorių ciklas. "Oratorių dainininkai artėja prie tobulybės", rašė tenyškščio "Observer" recenzentas:

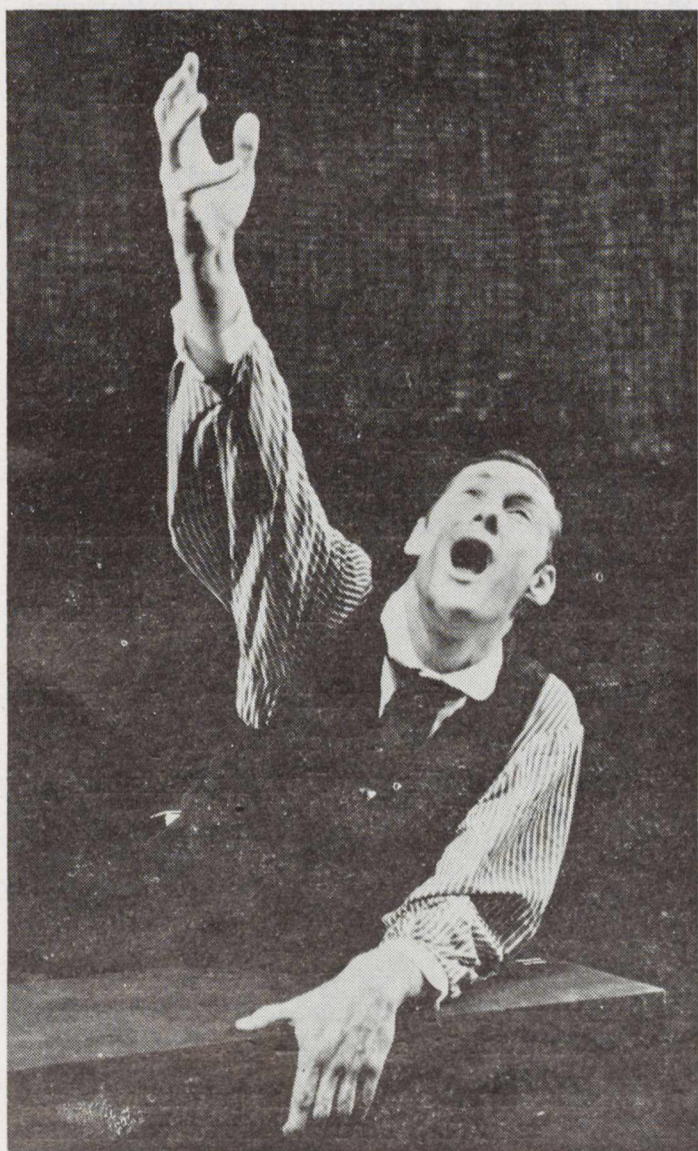
"1800 klausovų gėrėjosi Gabhielli kanta "Jubilate Deo", kurios vokalas gars' žėrėjimu prilygsta vaizdiniu grožiu Šv. Morkaus aikštės spalvingumui, kurį veikalas atkuria. Taip pat pasigėrėtina buvo atlikta ir Parkerio "Hora Novissima", kas nestebėtina, nes koncertui rengtasi keturius mėnesius... Gi visų segmentų atlikimo aukštuma buvo Arnoldo Voketaičio boso arija. Jos ope-

rinio stiliaus finalas Voketaičio buvo perduotas nepakartojamu ir neužmirštamų įstabumu..."

(“Lietuvių Dienų” angliškoje dalyje tokių atsiliepių buvo duota 1973 m. lapkričio mėnesio numeryje).

1975-76 metų sezone Arnoldas Voketaitis yra angažuotas dainuoti Chicago Lyric operoje — Figaro vestuvėse, Fidelio ir La Traviata; Pittsburgho operoje ir Milwaukee — The Crucible; Miami — operoje Tosca; Denverio Simfonijoje — Die Walkure; Colorado operų festivalyje — Hofmano pasakose; Los Angeles Graikų teatre — Sevilijos kirpėjas (rugsėjo 4 ir 6) ir kt.

Spaudai parengė A. M.

Chicagos Liet. Operoje

Devyniolikto sezono operos pažiba

Chicagos Lietuvių Opera šiais metais paruošė 19-tą operos pastatymą. Trys spektakliai vyko balandžio 19, 20 ir 26 dienomis Marijos Aukšt. Mokyklos salėj.

Devyniolika lietuviškos operos sezonų išeivijos istorijoje yra ne vien Chicagos, bet ir visų lietuvių pasididžiavimas. Į operų spektaklius vyksta ne vien čikagiškiai, bet ir iš tolimiausių miestų lietuviai, kurie vertina dainos ir muzikos meną. Chicagos liet. operoje pasirodė žymiausi išeivijos solistai, ji išsiaugino naujų jaunų jėgų, joje turėjo progos pasirodyti ir kitų miestų iškiliai solistai.

Šiam, 19-tam sezonui buvo pasirinkta G. Donizetti opera "Meilės eleksyras". Kompozitorius, gyvenęs 1797-1848 metais, šią komišką operą sukūrė 1932 m. Iš jo kelių dešimtų operų ir operečių, ši, kaip ir kita jo pasaulyje laikoma šedevru, yra "Luzia di Lammermoor", kurios iki šiolei nenuėina nuo scenos. "Meilės eleksyras" yra publikos mėgiama dėl jos grakštumo, melodijų lengvumo ir žaismingumo, dėl turinio netikėtų situacijų, kuriose solistai (kaip A. Voketaitis) turėjo progos išsitempti savo vaidybiniais gabumais.

Du spektaklius dirigavo prityręs maestro Vytautas Marijošius, o trečiąjį — jaunas, gabus muzikas A. Vasaitis.

Veikalo režisūra — H. Beattie, jo padėjėjai — K. Oželis ir N. Numgaudaitė. Chorus paruošė A. Stephens ir A. Gečas; rečitatyvų akomponatorius — A. Jurgutis.

Svarbiausius vaidmenis atliko: Gina Čapkauskienė, Monika Momkienė, Arnoldas Voketaitis, Algirdas Brazis ir iš lenkų "pasiskolintas", bet jau pakankamai "susilietuvinęs" Stefan Wicik.

Be abejo, kad operos dėmesio centre buvo Arnoldas Voketaitis, ne tik puikus dainininkas, bet ir šaunus aktorius. Jis atliko "geriausio pasauly daktaro Dulcamaros" — stebuklingo eleksyro (o iš tiesų paprasto Bordeaux vyno kaip vaisto) pardavinėtojo, atseit apgaviko, bet simpatiško ir patrauklos monelninko, rolę, tartum specialiai jam sukurtą.

Gero teatro profesionališkumu...

Nebūdami muzikos specialistai, nesiimsime pareigos pastatymą bei solistus vertinti. Tat tebūna leista pasinaudoti specialisto nuomone, išreikšta po visų spektaklių. Štai ką rašė kompozitorius ir muzikos kritikas Vl.

Solistai: Gina Čapkauskienė ir Algirdas Brazis "Meilės eleksyre".

● Duet by G. Čapkauskas and A. Brazis.

Jakubėnas: "Meilės eleksyro" spektakliuose buvo sunku patikėti, kad klausaisi 'saviveiklinės operos' — sceniniai-vokaliniai muzikiniai visuma dvelkė gero teatro profesionališkumu."

Apie atskirus dainininkus V. Jakubėnas taip rašė: "Gina Čapkauskienė yra pasiekusi operos sceniškuose reikalavimuose visai gražių rezultatų. O dainuojama buvo puikiai. ...Šviesus, kiek metalinis aukštutinis registras, čia gausiai pavartotas, funkcionavo be priekaišto: preciziškai, lengvai ir intonuočiai."

"Arnoldą Voketaitį pirmąkart girdėjome didesnėje rolėje lietuvių scenoje ir lietuvių kalba su visai gerai suprantama dikcija... Jo stiprioji pusė yra viso kūno, ypač rankų vaidyba... Visa tai pilnai tiko Dr. Dulcamaros vaidmeniui, kurį jis sukūrė kiek mefistofeliškai komišką, nuolat patraukiantį publikos dėmesį..."

"Algirdas Brazis seržanto rolėje jautėsi "kaip namie", panašių rolių daug atlikęs praeityje. Vokalinėje pusėje pažymėtinas žy-

Pirmojo veiksmo scena iš "Meilės eleksyro". Kairėj tenoras Stefan Wicik; dešinėje, ant stalo, Gina Čapkauskienė; aplink — choro nariai.

● A scene from act 1 of the premiere given April 19, 20 and 26th; Gina Čapkauskas, soprano, and S. Wicik, tenor, are the soloists there.

mus "belkanto" vyravimas — A. Brazio dainavime itin teigiamas įnašas."

"Margarita Momkienė sugebėjo publiką sudominti, sukurdama gracingą, vokališkai sklandų Adinos draugės Gianettos vaidmenį. Apskritai visa ši mergaičių choro scena režisūros ir choro lengvumo atžvilgiu sudarė pirmąjį efektą."

"...visoje spektaklio eigoje šalia aukšto tikslumo ir lengvumo jautėsi viską apimanti dirigento Vytauto Marijošiaus asmenybė, teikianti spektakliui vieningą, gilią, kultūra dvelkiančią dvasią."

(Tenoro arija) Stefano Wiciko padainuota, ji paliks atmintyje, kaip vienas gražiausių šio dainininko kūrybinių žygių..." (Draugas, nr. 104).

Didžiųjų įvykių panoramoje

Apskritai apie visus operos spektaklius žurnalistas Vl. Ramojus taip rašo:

"...publika beveik sausakimšai užpildė visus tris spektaklius... Meilės eleksyro spektakliai praėjo su nelauktai aukštu meniniu pasisekimu. Pastatymas taip patiko publikai, jog apie "Meilės eleksyrą" didžiulė dauguma Chicagos lietuvių kalba su dideliu entuziazmu. Tą pastebėjo ir amerikiečiai po premjeros. CBS televizijos II kanalo atstovai operą nufilmavo ir gegužės 4 d. jos fragmentus ro-dė plačiosioms amerikiečių masėms. Chicagos simfoninio orkestro nariai, palydėję "Meilės eleksyro" lietuviškus spektaklius, po premjeros specialiai užsakė bilietus savo žmonoms ir šeimos nariams. Lietuviškus "Meilės eleksyro" spektaklius stebėjo vienas kitas amerikietis muzikos kritikas ir šiaip žinomi muzikos gyvenime žmonės. Ilgą pokalbį su sol. profesionalu Arnoldu Voketaičiu perdavė viena populiariųjų radijo stočių. Didieji Chicagos dienraščiai gal pirmą kartą didžiųjų įvykių panoramoje minėjo ir mūsų operos spektaklius." (T. Žiburiai, nr. 19).

Eleksyras padėtų visiems...

Šmaikščiai, kiek su humoru, Antanas Nakas (Dirvos nr. 36), aptaręs operos pastatymą ir dainininkų pasirodymus, baigia:

"Kalbama, kad dabar Chicagoje vyksta meilės eleksyro išpardavimas. Jo, berods, pigiau dar galima gauti pas dr. Dulcamarą, kol jis balionu neišskrido iš Chicagos, Paramoj ir kvortomis mūsų operos mecenatų vaitinėje.

Kalbama, kad eleksyras labai padėtų mūsų besipešančioms organizacijoms geriau su-gyventi, pagyvenusiems vyrams ir moterims. Tą lengvai gali patvirtinti apie 3,900 liudininkų, kurie matė operą ir įsitikino, kad eleksyras padėjo visiems operos personažams..."

Parengė R. N.

Scena iš "Meilės eleksyro": karininkas (Algirdas Brazis) atvyksta su kitais kareiviais; kairėje matyti S. Wicik, nepatenkintas savo konkurentu.

● Another scene from "Elixir of Love" — arrival of the officer, Algirdas Brazis.
Visos foto V. Jasinevičiaus

Operos moterų choras su soliste Margarita Momkienė, paskutinio veiksmo scenoje.

● Women's chorus and soloist M. Momkienė in a scene from the last act of Elixir of Love.

"By merit of their performance these so-called amateurs are of professional qualifications," said the noted music critic V. Jakubėnas.

Nagsara

SALIAMONAS, išmintingasis Izraelio karalius, jau turėjo trisdešimt žmonių ir dvigubai tiek mylimųjų, kai jo ausis pasiekė žinia apie gražiąją faraono dukterį Nagsarą. Ilgai nedelsdamas jis tuojau išsiuntė į Egiptą pasiuntinius su laišku, kviečiančiu ją aplankyti Jeruzalę ir jos valdovą.

Faraonas, gavęs laišką su Saliamono atspaudu, buvo labai patenkintas, kad jo dukterimi susidomėjo galingiausias tų laikų karalius.

Trumpu laiku Nagsara pasiruošė ir, lydima princų bei eunuchų, išvažiavo iš Egipto sidabrinėje karietoje. Vergės, nusidažiusios ochra, karminu ir cinaberiu, uoliai jai tarnavo ir nė valandėlės neleido nuobodžiauti: jos skambino citromis ir cimbolais, grojo fleitomis ir mušė būgneliais, pagal kurių taktą miklios šokėjos šoko egiptietiškus šokius. Tiek Nagsara, tiek ir ją lydėję princai buvo apsirengę brangiais drabužiais, pristagstytais safyru, opalų, ametistų, oniksų, topazų, agatų, jaspų, chrizolitų bei deimantų, kurie nepaprastu savo spindesiu stebino kiekvieno akį.

Nagrąsą įvažiavo į Jeruzalę pro Šaltinio vartus. Savo karietos puošnumu ir ją lydėjusių vežimų turtingumu ji stebino izraelitų minias. Ties vartais ją pasitiko Saliamono pasiuntiniai ir nulydėjo į prabangius karaliaus rūmus.

Saliamonas, apsirengęs iškilmingais drabužiais ir pasipuošęs insignijomis, jau iš anksto jos laukė soste, išdrožtame iš Libanono kedro, inkrustuoto brangakmeniais. Viršum sosto kabojo septynšakis kandelabras, kuriame buvo išlieti Adomo, Nojaus, Mozės, Abraomo, Izaoko, Jokūbo ir Jobo bareljefai bei vardai. Iš vienos pusės sostą saugojo dvylika auksinių liūtų, iš kitos — tiek pat auksinių arų. O į patį sostą vedė šešios laiptų pakopos.

Nagsara, atvesti į rūmus pasiuntinių ir atlydėta princų, sustojo ties žemiausia pakopa ir nusilenkė Saliamonui, ant kurio piršto žėrėjo karališkos valdžios ženklas - žiedas, išpuoštas rubinu, safyru, smaragdu ir korbunkulu.

— Esu labai dėkingas, kad priėmėte mano kvietimą, princese Nagsara.

— Didysis Izraelio karaliau, garsas apie jus išmintį jau prieš kelerius metus buvo

pasiekęs Egiptą, ir mano tėvas, faraonas Šišakas, laiko didele garbe, kad jo dukrai parodėte tokį išskirtiną dėmesį.

Tuo tarpu Nagsaros tarnai ir eunuchai ėmė nešti į rūmus gausias dovanas: įmantrius aukso, sidabro, dramblio kaulo dirbinius bei spalvingus kilimus ir kitus daiktus, savo grožiu užburiančius net ir labai išlepintą akį.

— Ar tiesa, išmintingasis Izraelio karaliau, kad žiedas, taip skaisčiai žėrįs ant jūsų piršto, slepia savy magišką jėgą?

— Taip, gražuole princese, taip. Visi keturi brangakmeniai, kuriuos regite žiede, man buvo atsiųsti iš dangaus: juos atnešė angelai. Jei gerai įsižiūrėsite, tai kiekviename žiedo akmenyje išvysite įrašą. Štai ant smaragdo užrašyta: "Galybė ir valdžia priklauso Amžinajam".

— Ką jūs vadinate Amžinuoju, išmintingasis karaliau? Mano tėvas nekartą man yra sakęs, kad nieko nėra pasauly amžino.

— Amžinsis yra Izraelio tautos Dievas. Jis valdo visa, kas yra žemėje ir viršum jos. Aš per jį esu karalius ir jį garbinu, giedodamas jam himnus. O ką jūs, princese, garbinate?

— Horą, saulės ir karo dievą, Osirio ir Isidės sūnų.

— Iš ko jūs, Nagsara, atpažįstate savo dievą?

— Iš malonių, kurias jis teikia egiptiečių tautai, padėdamas sunaikinti jos priešus ir išaugindamas gerą derlių Nilo slėnyje.

Saliamonas, žinodamas, kad viešnia pavargusi iš kelionės, ilgai neužtęsė su ja pasikalbėjimo. Jis davė įsakymą savo vergėms nuvesti Nagsarą į iš anksto jai paskirtą rūmų dalį, o princus ir eunuchus nuvedė, kur jiems buvo skirta.

Vakare Nagsaros garbei buvo iškelta priėmimo puota. Prie stalo Saliamonas iš dešinės pasisodino egiptietį, o iš kairės — Glimitą, vieną iš mylimiausių savo žmonių. Vyno pilstytojai vaikščiojo aplinkui su ąsočiais ir žiūrėjo, kad auksinės taurės nebūtų tuščios. O tarnai vis nešė rinktiniausius valgius, kurių vardai buvo nežinomi Nagsarai. Į dešinę ir į kairę sėdėjo Saliamono žmonos ir mylimosios, o taip pat ir Nagsarą atlydėję Egipto princai.

Salės viduryje, prieš stalus, šoko apsinuoginusios dailios izraelitės, linksmindamos valgančiuosius savo judesių grakštumu.

Puotos metu Saliamonas kalbėjosi vien su Nagsara, visai nebekreipdamas dėmesio į Glimitą, kuri dėl tokio jo elgesio aiškiai buvo nepatenkinta, bet to neparodė, bijodama užsitraukti karaliaus rūstybę.

— Išmintingasis karaliau, kaip jūs pajėgiate suvaldyti tiek daug žmonių ir mylimųjų?

— Tam nėra jokių sunkumų, nes jos visos pasižymi paklusnumo dorybe.

— Ar jos nekovoja tarpusavy?

— Manau, kad visko būna, bet tai jau, dailusis Nilo žiede, ne mano, o jų rūpestis.

— Ar visos, karaliau, jums ištikimos?

— Sunki bausmė sulaiko jas nuo šio nusitimo.

— Ar nė viena tau nenusidėjo?

— Su gailėsčiu turiu paminėti Dibonos vardą. Ji buvo pririšta prie dviejų arklių, kurie bėgdami į šonus ir jos gražųjį kūną, deja, deja, į dvi dalis perdalino...

Puotai pasibaigus, vergės nulydėjo Nagsarą į jai skirtą miegamąjį.

Saliamono mylimiausia žmona Glimita nesulaukė tą vakarą savo kambarį karaliaus, nes jis norėjo praleisti tą naktį vienas, ir skambindamas arfa nepaliovė galvojęs apie Nagsarą, kuri sužavėjo jo akis ir užburė jo širdį.

Netrukus Saliamonas jai pasipiršo.

Jis gerokai nustebo, kai Nagsara ne iš karto davė sutikimo žodį.

Pirmiausia ji paklausė:

— Izraelio karaliau, aš tai laikau didele garbe, tačiau norėčiau žinoti, kelintoje vietoje būsiu tarp jūsų žmonių?

— Dailusis Nilo žiede, tu būsi pirmoje vietoje, kurios pavydės tau visos kitos mano žmonos ir mylimos.

Atsakymas Nagsarai patiko. Ir taip egiptietė tapo žmona Izraelio karaliaus, išmintingojo Saliamono, garsaus Jeruzalės valdovo.

Vestuvių puota įvyko didelių iškilnių išvakarėse. Rytojaus dieną turėjo būti atidaryta garsioji Saliamono šventovė, tikras anų laikų architektūros stebuklas. Iš Libanono kedro ji buvo pastatyta, vadovaujant vyriausiam architektui Jairui. O jos pamatuose gulėjo akmenys, suvežti iš Jeruzalės apylinkių. Statyba truko daugiau negu septyneris metus. Jos viduje žėrėjo auksas ir sidabras, papuošalai, sugabenti iš viso pasaulio kraštų.

Jau iš pat ryto susirinko minios žmonių ant Moria kalno, kurio viršūnėje puikavosi ši ištaiginga šventovė. Gausūs levitai, apsirengę purpuru, laukė iškilmingo momento, kada iš rūmų pasirodys su palydovais karalius Saliamonas, nešinas aukso raktu ir atidarys šventnamio duris, prieš kurias dabar jau laukė iš senosios sinagogos atbagenta Arkos skrynias su Dešimt Dievo įsakymų, su rašytų ant akmeninių lentelių, Mozės gautų iš paties Jehovos ant Sinajaus kalno. Iškilmingas Arkos įnešimas į šventovę turėjo būti atliktas, vadovaujant pačiam karaliui.

Artėjo vidurdienis, o Izraelio valdovas vis dar nesirodė. Veltui levitai žvalgėsi į rūmų pusę, veltui rabinai piktinosi, nujausdami, kodėl jų karalius pramigo, ir ėmė burnoti prieš egiptietę.

Tik po ilgo laukimo pasirodė Saliamonas, nešamas karališkuose neštuvuose. Levitai ir visa minia izraelitų nulenkė jam galvas.

Išlipęs iš neštuvų, karalius paėmė auksinį raktą ir atrakino šventovę, levitams giedant apeigines giesmes ir kalbant maldas iš Toros ir iš Talmudo.

Arkos skrynias, iš paskos einant Saliamonui, buvo įnešta į vidų šventnamio ir pasta-

tyta ant paaukštino, aplinkui sklindant psalmių ir liaupsių garsams.

Atlikus šventovės atidarymo ir pašventinimo apeigas, minia dar ilgai nesiskirstė.

Saliamonas, jausdamasis kaltas, kad dėl Nagsaros taip nudelsė iškilmes ir tuo papikтино kunigus ir užrūstino Jehovą, nešamas atgal į rūmus, daug kartų mintyse kartojo: "Sabaot, o Sabaot, nežiūrėk mano nusidėjimų ir nebausk mane savo rūstybėje."

Ir nuo to laiko levitai nepaliaujamai degė neapykanta svetimtautei, pavergusiai valdovo širdį, egiptietei Nagsarai. Jų nenumaldoma neapykantos ugnis dar labiau užsiliepsnojo ypač po to, kai Saliamonas pavedė savo architektams pastatyti Nagsarai atskirus rūmus su aukso kolonomis, remiančiomis dailaus įlenkimo stogą. Nors rūmų statyba ilgai truko, bet jų grožis buvo vertas Nagsaros gražumo. Jų vidus buvo išpuoštas aukso, marmuro kolonomis ir grindimis, o guolis padėtas po fantastiškais nakties turtų skliautais; vazos ir baldai buvo paimti kaip karo grobis ar nupirkti iš Tyro, Sidono, Ninevės bei Damasko. Visa tai vėrė akį, džiugino širdį ir nešė poilsį bei ramybę tam, kuris peržengė tų rūmų slenkstį. Apgyvendindamas toje prabangoje Nagsarą, Saliamonas parodė, kaip jis vertino šią naują savo žmoną, iškeldamas ją viršum visų moterų ir visų mylimųjų.

Praėjus devyniems mėnesiams nuo šventyklos atidarymo ir nuo princų, eunuchų ir vergių sugrįžimo į Egiptą, Nagsara pagimdė Saliamonui dukterį, kuriai buvo duotas Fasgos vardas.

Nuolat Saliamono lankoma, Nagsara laimingai gyveno savo rūmuose. Vergės uoliai jai tarnavo, vykdydamos visus jos norus.

Kai Fasgai sukako trylika metų, Nagsarą pareiškė norą aplankyti savo seną tėvą Egipte.

— Kaip aš be tavęs gyvensiu, jei tu išvyksi nors ir trumpam laikui?

— Mano vyre ir mano karaliau, tau nebus nuobodu, dieną rūpinantis valstybės reikalais, o saulei nusileidus — guodžiantis tiek gražių moterų ir mylimųjų.

— Kaip viena saulė dieną, vienas mėnulis naktį, vienas Izraelis tarp daugybės pasaulio tautų, vienas Jordanas tarp upių ir viena Jeruzalė tarp miestų ir miestelių, taip tu viena tarp moterų ir tarp mylimųjų; moteris tokia graži kaip tu, daro vyrui garbę tarp vyrų, o tokia gera žmona, kaip tu, yra vyrui lobis, kaip karaliui karūna. Tebūna pagarbintas Jehova, tave man siuntęs kaip garbę ir kaip lobį.

Nagsara išvyko drauge su Fasga, kuri savo grožiu prilygo motinai.

Saliamono žmonos ir meilužės, ypač Glimita, buvo labai patenkintos, nebematydamos Nagsaros karaliaus artumoje. Džiaugėsi ir levitai, kurie iki šiolei negalėjo užmiršti Saliamono pavėlavimo į šventovės atidary-

IRENA NAUDŽIŪNAITĖ-JOERG

MAIŠTAVIMAI

1. Prigimties maištavimas

Kartais iškelčiau virpančias rankas
Kartais ugnim liepsnočiau
Ant savo lūpų, ant širdies
Laimės liepsnojimu besočiu —

Ir paskandinčiau į gelmes
Šventų įsakymų kietumą,
O tu biauroke, juodinki mane,
Saldaus gyvenimo Fatuma!

O tu širdy uždek aistras,
Ir į bedugnę nugramzdink beribę,
Kad pamatyčiau bent tada
Savos buitės didybę!

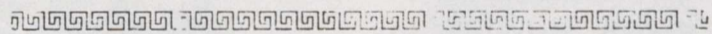
Tada iškelčiau aš rankas
Iš našiojo aistros nėštumo,
Tad paskandinčiau į gelmes
Šventų įsakymų kietumą!

Tebūna TAIP, kas buvo NE,
Tešviečia žiburiai užgesę, —
O, deginki, myluok mane,
Nuodėmingoji Žemės Dvasia!

2. Proto maištavimas

Nėra Tavęs,
Kuris davei gimimą man ir mirtį,
Kuris už džiaugsmo trupinį
Marias kančių davei patirti.

Nėra Tavęs, Gamtos Tvėrėju,
Nebuvo ir nėra Tavęs!

mo iškilmes. Jie susibaudė sutrukdyti egiptietės sugrįžimą į Jeruzalę, kai tam bus atėjęs laikas.

Praslinkus šešiams mėnesiams, Saliamonas gavo žinią, kad Nagsaros karieta jau artėja prie Jeruzalės, ir jis tuojau išsiuntė pasiuntinius jai sutikti. Tačiau levitai jau prieš tai buvo pastatę ant kelio savo sąmokslininkus, kurie užpuolė karietą ir nužudė Nagsarą ir Fasgą bei jas lydėjusius sargybinius.

Kai ši žinia pasiekė Saliamoną, prasidėjo levitų ir kunigų tardymas, bet kaltininko surasti nepavyko.

Nuo to laiko Saliamono dienos virto liudėsio virtine. Jis dažnai lankėsi šventovėje ir giedojo savo tėvo sukurtas psalmes, nepajėdamas atsiplėšti nuo Nagsaros atminimo. Net sapne jis neturėjo ramybės ir pusiau miegodamas dažnai kartojo:

— Kaip viena saulė danguje, kaip viena Jeruzalė tarp miestų, vienas Jordanas tarp upių ir upelių, taip tu buvai man viena tarp moterų ir mylimųjų, o Nagsara!..

Aš ir žvaigždes ir žemę jau apskriejau,
Ištoriau net gelmes.

Bet neradau Tavęs, —
Tik Tavo veido grimą...
Manasis mąstymas nuves
Toliau už Tavąjį buvimą.

Kas Tu, Nematomas Buvime,
Jei aš nebetikiu Tavim!
Štai, mano rankos rūdį ima
Ir ją paverčia geležim.

Štai, mano rankos žaibus pažaboja
Štai, mano rankos vandenį per ugnį ves,
Štai, mano rankos per erdves pamoja, —
Ir nebėra Tavęs...

Ir nebėra Tavęs,
Kurs amžinybės mįslę duodi,
Kuris pavyduliavimu tuščiu
Širdy pasėji šaltį, tartum žiemą gruody.

Aš jau žinau, kaip žemė prasidėjo,
Kaip vandenys sustojo į marias,
Skridau greičiau už Tavo vėją,
Bet neradau Tavęs!

Kas Tu, Nematomas Buvime, nūn išvydęs
Homo sapiens galias!
Pasauli aš valdau, — galingas, didis, —
Nėra Tavęs!

3. Buvimas — Esimas

Esu.
Aš pasiunčiau akimirkos bėgimą,
Aš suimu delnais buvimą —
Pranyksti tu.

Nelieka tavo tuščio išdidumo,
Nelieka tavo proto, tavo rankos,
Perkūnijos kaip trunkėsi, taip trankos,
Ir amžinu tavęs dar niekas nevadino.

Ir žemė, ir planetos, stratosferos, —
Tik dulkė, dulkė metų eros,
Ir tu — šešėlis, tu tik — dulkė —
Ne prieš save, prieš manąjį Buvimą
kniūbščias pulki.

Esu.
Tave iš nieko žemėn leidau,
Kad kiltumei į mano Veidą,
Kad tiestumei rankas man tu.

Ir marios šniokščia mano Vardą,
Ir žiedas žydi mano garbei,
Tik tu per žemės miglą žvarbią,
Tik tu, žmogau, menkutis nusileidai
Žemiau už nieką, nors už viską
Tave aukščiau stačiau ir leidau.

Tik tu ipuolei į bedugnę,
Nors virš kalnų aš laiminau tave,
Nors gyvas būt gali tu mano amžina srove, —
Tu pats krenti į naikinančią ugnį.

Esu.
Aš pasiunčiau akimirkos bėgimą.
Aš suimu delnais buvimą —
Pranyksti tu.

LIETUVIŠKASIS KRYŽIUS IR RŪPINTOJĖLIS

tarpu aukštutinė kryžiaus dalis (sankryža), kur buvo religiniai simboliai, pasiliko menkai ornamentuota, beveik skurdi, palyginus ją su kotu (žiūr. V. Augustino "Lietuvos" albumą).

Panašios tendencijos paminklų buvo pastatyta ir Vakarų Vokietijoje prie didžiųjų lietuvių stovyklų 1946-50 metais. Dar keistesnis dalykas atsitiko Anglijos lietuviams, kurie bendromis aukomis savo sodyboje pasistatydino kryžių - rūpintojėlių kaip tautinį paminklą. Nors intencijos buvo geros, tačiau paminklas architektūrinės estetikos ir tautinės tradicijos atžvilgiais išėjo neįmanomas. Būtent, Rūpintojėlio medinė statula, kuri pagal tradiciją testatoma tik koplytėlėje (koplytėlėje prie gyvo medžio, arba koplytėlėje ant kolonos), atsidūrė kryžiaus sankryžoje, kur turi būti Nukryžiuotojo statulėlė arba Krurifiksas. Kadangi Rūpintojėlio statula reikalinga plačios ir gilios

pastogės, einančios į horizontalinę plotmę, sankryžoje ji susikirta su plokščia spinduline aureole, pabrėžiančia vertikalinę plotmę. Tų dviejų prieštarigų plotmių išryškintas kirtimasis, nepateisintinas jokia architektūrine logika, palieka nemalonų estetinį įspūdį.

Šito nepasisekusio kryžiaus pavyzdį, kuris matyti Anglijos lietuvių sodyboje, gal nevertėtų minėti, jei jis nebūtų susilaukęs sekimo ir populiarinimo tarptautiniu mastu. Tai atliko lietuviai skautai tarptautinėje skautų džiamborėje Anglijoje. Jie prie savo palapinės pasistatė kryžių-rūpintojėlį, labai panašų į paminklą, pastatytą Lietuvių sodyboje. Būtent, ir skautų jaunimas, sekdamas vyresniaisiais, į kryžiaus sankryžą iškėlė Rūpintojėlį koplytėlėje ir šitokį kūrinių demonstravo kaip tautinio meno pavyzdį, nors jis ir prieštarauja lietuviškų kryžių tradicijai.

Seni kryžiai-koplytstulpiai Žemaitijos kapuose.

● Ancient Graveyard Shrines in Samogitia, Lithuania.

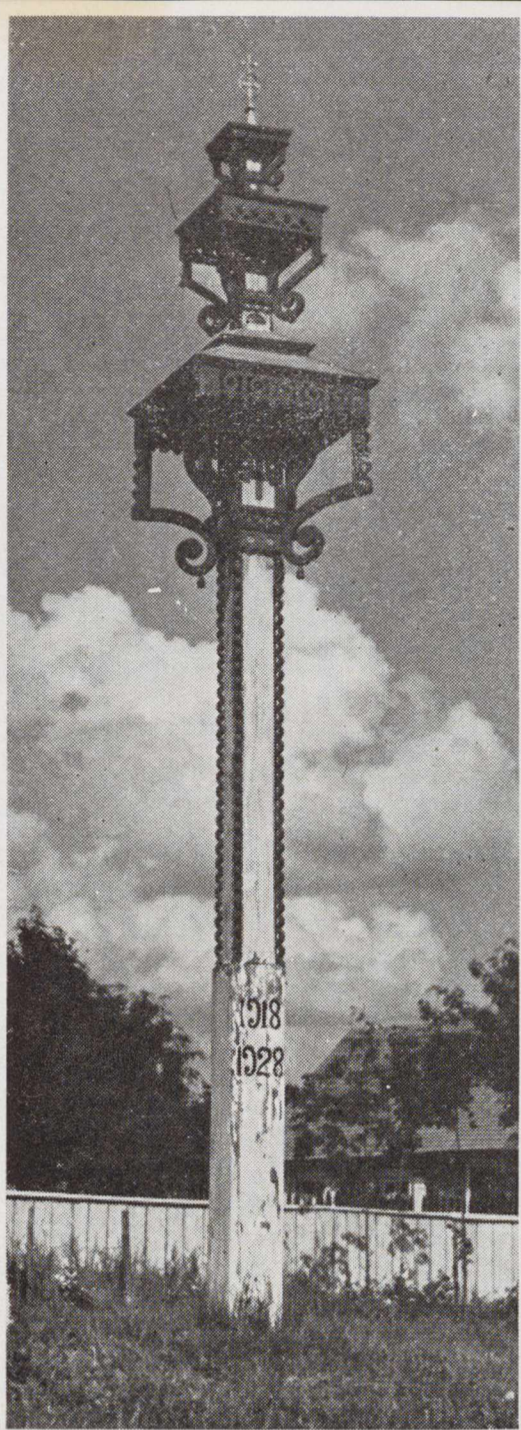
Sovietinių okupantų patikėtiniai Lietuvoje yra sunaikinę Kryžių kalną Jurgaičių laukuose (netoli Šiaulių), Kalvarijas prie Vilniaus ir Kankinių kalno kryžius Vilniuje. Tačiau šiais antikrikščioniškais veiksmais jie nepajėgė sunaikinti lietuvių prisirišimo prie kryžiaus kaip paminklo, nes "Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika" liudija, kad Lietuvos tikintieji žmonės prieš komunistų savivales dėl kryžių įvairiai tebekovoja. Todėl visai natūralu, kad su lietuviais tėvynėje solidarizuoja jų tautiečiai toli nuo Lietuvos, viena ar kita proga pastatydami lietuvišką kryžių. Tuo būdu jie taip pat mintimis susitinka su ištremtais į Sibirą lietuviams, kurie ant savo mirusiųjų kapų stengdavosi iškelti kryžių su lietuviškais ornamentais.

Suprantama, kad, statydami religiškai tautinį paminklą, lie-

tuviai nori, kad jis būtų gražus ir prasmingas. Tačiau, to tautinio grožio besiekdami, jie kartais nueina iki kraštutinumų. Šito pasėkoje kartais atsiranda tokių paminklų, kurie nebesiderina su lietuviškų kryžių ir rūpintojėlių tradicija. Šitaip yra atsitikę ne vienoje vietoje per Lietuvos nepriklausomybės sukakčių minėjimus 1928 ir 1938 metais. Tautinius kryžius statant, tada dažnai svarbiausias dėmesys buvo sutelktas į ornamentus, tartum jų deriniai sudarytų anų paminklų esmę. Todėl ne viename anų metų kūriny religiniai simboliai ir architektūrinė logika atsidūrė antroje vietoje, tartum lyg būtų užmiršta, kad kryžius ar koplytėlė pirmiausia yra architektūrinis religinis paminklas.

Kaip ryškų anų metų deformacijos pavyzdį čia galima paminėti Kurklių miestelio sukaktuvinį kryžių, kurio stiebas (kotas) buvo išmargintas gausiais ornamentais, neturinčiais loginio ryšio su architektūrine visuma, kai tuo

Paminklinis kryžius širvintuose Lietuvos nepriklausomybės dešimtmečiui paminėti 1918-1928.

● Monumental cross in Širvintai erected in 1928 to commemorate the tenth anniversary of Lithuania's Independence.

Tiesa, kad nuo seno lietuviams yra brangus Rūpintojėlis koplytėlėje, tačiau jis niekada neturi atsidurti kryžiaus sankryžoje, kur vieta nukryžiuoto Išganytojo statulėlei, nes XIX amžiaus lietuviai kurie tada išvystė bei išstobulino įvairias kryžių ir koplytėlių formas, gerai suprato, kad pusnuogis, nuplaktas, erškėčiais vainikuotas, liūdintis Kristus (Rūpintojėlis) dar neišreiškia Išganytojo kančios pilnybės. Tą kančios pilnybę tesimbolizuoja tik Nukryžiuotasis. Todėl lietuviško kryžiaus svarbiausioje vietoje (sankryžoje) tebūdavo tik nedidelė nukryžiuoto Išganytojo statulėlė, arba nedidelis krucifiksas (kryželis su Nukryžiuotojo statulėle), arba pagrindinės trys Kalvarijos kalno figūros (nukryžiuotas Kristus tarp šv. Jono apaštalo ir Dievo Motinos). Tik labai retais (išimtiniais) atvejais lietuviško kryžiaus sankryžoje nebūna Kalvarijos kalno pagrindinio simbolio, bet ten niekad nebūna Rūpintojėlio, kaip liudija šimtai se-

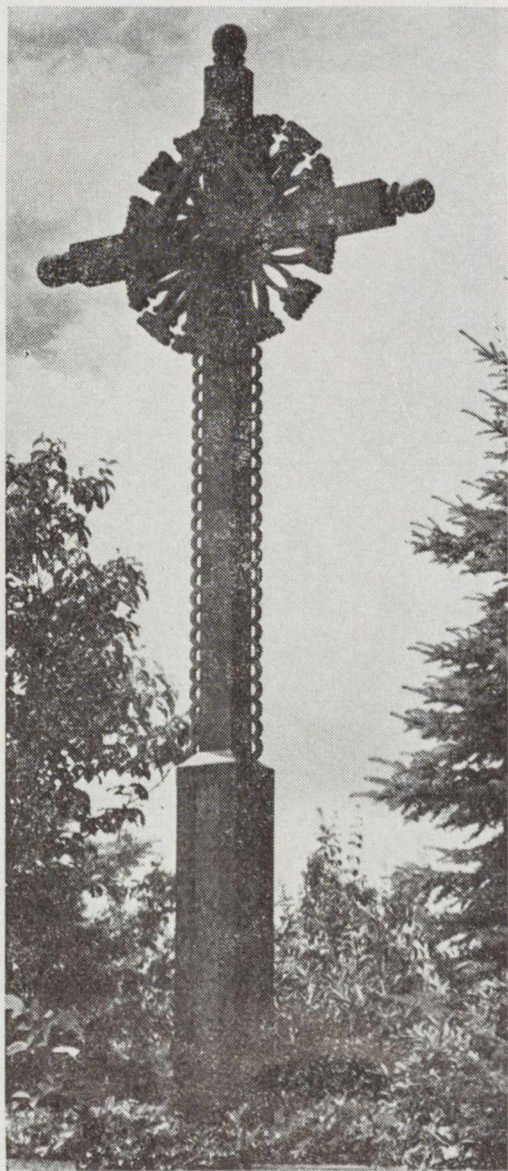
nujų kryžių fotografijų.

Išganytojui religinę pagarbą pareikšti viršum Nukryžiuotojo statulėlės, arba viršum krucifikso lietuvių kryžiuose dažniausiai būna dvišlaitis medinis stogelis, arba jį atstojantis kitokios formos skardinis dangtelis. Tokie stogeliai yra liekana mažos negilios koplytėlės-dėžutės, kurioje būdavo įstatomas krucifiksas, nes tokia dėžutė Nukryžiuotojo medinę statulėlę geriau apsaugodavo nuo oro permainų negu pastogėlė iš vieno stogelio.

Tiesa, buvo pavyzdžių, kurie rodė statytojų mėginimą visą kryžiaus sankryžą apsupti koplytėle su stogu. Rytų aukštaičiuose yra buvęs ne vienas pavyzdys, kuris liudija meisterių pastangas kryžiaus sankryžą įkomponuoti į koplytėlę, paslepiant jos stogelį, panaikinant koplytėlės šonus ir kampuose tepaliekant tik kolonėles. Bet ir šitokiose kompozicijose sankryža su krucifiksu pasilikdavo atvira, kad būtų matoma iš tolo. Kadangi svarbiausioji vieta kryžiuje yra sankryža su Išganytojo simboliu, tai aplink ją ir buvo telkiami įvairūs ornamentai

Kryžius Marijos N. P. asidėjimo seselių sodyboj, Putnam, Conn.

● Cross at the grounds of Immaculate Conception Convent in Putnam, Conn.

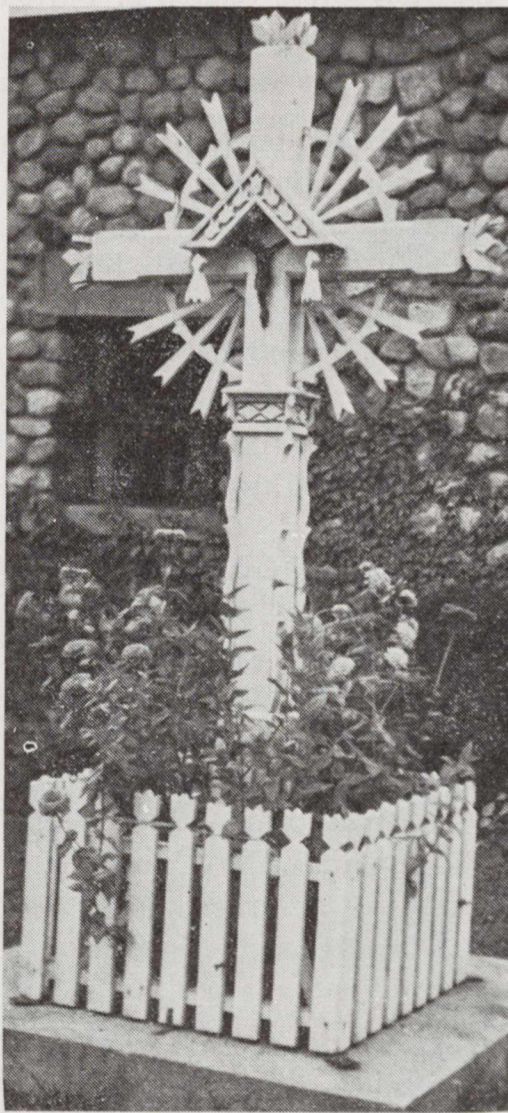

Lietuvių Sodybos kryžius Londone, Anglijoje, ir prie jo tautinių šokių grupė.

Foto V. Zdanavičius
● Group of national folk dancers at the Shrine of the Lithuanian Home near London, England.

— spinduliuotos aureolės, gėlinės aureolės, girliandos, sauliniai ratilai, bažnytiniai įrankiai ir kita.

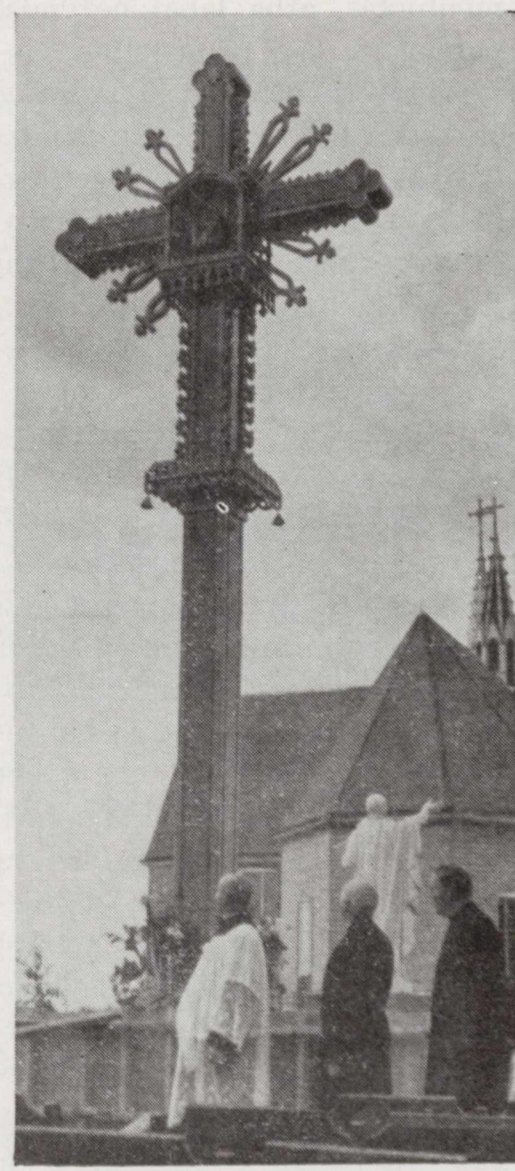
Tuo tarpu ornamentais išpuoštą sankryžą laikas stiebas senuose kryžiuose būdavo visai neorna-

Kryžius Broktono liet. seserų vienuolyno sodyboje.

● Cross at the Monastery grounds of the Lithuanian nuns in Brocton, Mass.

Kryžius prie Midland liet. bažnyčios, Kanadoje.

Trijų kryžių paminklas prie šv. Kryžiaus bažnyčios Daytono (Ohio). Paminklas pastatytas prisiminimui tų, kurie kovojo ir mirė už laisvę ir tikėjimą Lietuvoje. (Pašventinimo iškilmės įvyko 1965 m. liepos 25 d.)

Šių kryžių sankryžose vietoj Nukryžiuotojo pridėta Rūpintojėlis ir net Marijos: Šiluvos, Aušros Vartų, Sopulingoji.

● A monument of Three Crosses at the Holy Cross Church in Dayton, of the Holy Cross Church, Dayton, Ohio.

mentuotas, arba labai nežymiai papuoštas, kad nenustelbtų sankryžos puošmenų. Prie kryžiaus stiebo (koto) dar būdavo galima užtikti prikomponuotą vieną arba keturias koplytėles su šventųjų statulėlėmis. Bet tokių kryžių Lietuvoje buvo nedaug – prof. Ignas Končius Žemaičiuose terado tik penkis.

Rūpintojėlio tradicinė vieta – ne kryžiuje, bet koplytėlėje. Ji gali būti prikaltą prie gyvo medžio, arba ant kolonos (stiebo). Rūpintojėlio statula taip pat gali būti patalpinta dvifasadinėje ir keturfasadinėje koplytėlėje. Šitokios koplytės taip pat dažnai turėdavo pjaustytų ornamentų, bet jie nebūdavo nei tokie stambūs, nei tokie gausūs, kad pridengtų arba nustelbtų šventųjų statulėles, be kurių koplytėlės nebūtų turėjusios prasmės. Tie mediniai ornamentai tebuvo antriniai arba papildomieji elementai, išpjaustyti koplytėlių pakraščiuose, bet ne stiebe, nes šis – tik ar-

chitektūrinė būtenybė, bet ne pagarbos objektas, kuris būtų vertas puošti.

Čia išdėstytas mintis būtų galima šitaip suglausti:

1. pagal lietuviškų kryžių ir koplytėlių tradiciją Rūpintojėlis niekada nekeliamas į kryžiaus sankryžą, kur vieta Nukryžiuotajam;

2. Rūpintojėlis tebūna statomas tik į koplytėles prie gyvų medžių ir ant kolonų (stiebų);

3. nei koplytėlių, nei kryžių stiebais nepuošiami pridėdami medžio ornamentais;

4. įvairių formų ornamentai telkiami aplink kryžiaus sankryžą, bet jie neturi pridengti arba nustelbti šventųjų simbolių.

Dr. J. Grinius,

Vokietija

Vienas iš kryžių Daytono Trijų kryžių paminklo. Čia vietoj Nukryžiuotojo matome Aušros Vartų Mariją.

● One of the Three Crosses of Dayton, Ohio.

Lietuviškas kryžius Buenos Aires mieste, Argentinoje.

Foto L. Kvantas

LOS ANGELES LITUANISTINEI MOKYKLAI 25 METAI

Lietuviškojo švietimo institucijos sidabrinis jubiliejus yra reikšmingas įvykis, pro kurį negalima praėti užmerktomis akimis. Praėjusiais metais ketvirtį šimtmečio sulaukė Los Angeles Šv. Kazimiero lituanistinė šeštadieninė mokykla, kurios pradžia reikia laikyti 1949-tų metų rudenį, kada klebono kun. A. J. Kučingio pakviestos seselės pranciškonės ir ką tik iš Europos atvykusi mokytoja Ona Razutienė, talkininkaujant parapijos vargonininkui A. Skriduliui ir kun. L. Jankui, pradėjo darbą.

Pradžią buvo sunki. Sąlygos primityvios. Pamokos vyko garaže ir bažnyčios rūsyje. Teko vartoti atsitiktinai turėtus ar išgytus vadovėlius. Pirmaisiais metais buvo tik 25 mokiniai, iš kurių 6 buvo gimę Amerikoje, kiti — naujųjų ateivių vaikai. Mokiniai buvo paskirstyti į dvi grupes: pradedantieji ir jau pažengusieji. Vėliau, padidėjus mokinių skaičiui, imta prisiderinti prie buvusios nepriklausomoje Lietuvoje švietimo sistemos, padalinant skyriais.

Laikui bėgant, LB švietimo tarybai paruošus programas ir pagal jas

L. A. Lituanistinės mokyklos mokiniai aplanko Disneyland (1957 m.) ir dalyvauja programoje su tautiniais šokiais ir dainomis. Ved. O. Razutienė.

● Students of L. A. Lithuanistic School taking part in song and dance program at Disneyland famous children's recreation spot.

ėmus leisti reikalingus vadovėlius ir pratimus, mokykloje darbas palengvėjo. Lengviau sprendėsi ir mokyklai patalpų klausimas. Pagaliau pastačius Šv. Kazimiero parapijos mokyklą, į jos erdvas patalpas susirinkęs šeštadieniais lietuvių jaunimas turi geriausias sąlygas pasisemti žinių apie savo protėvių kraštą.

Mokykloje mokinių skaičius, ne-

Los Angeles šv. Kazimiero lit mokyklos mokiniai su gokyt. O. Razutiene po kalėdinės programos 1952 metais.

● Mrs. O. Razutienė, with her St Casimir's Sunday school students, pictured after a Christmas program, 1952.

žiūrint kai kurių pesimistų spėliojimų, su tam tikrais svyravimais augo. Paskutiniu metu jų yra 140. Mokykloje veikia 10 skyrių, o praėjusiais metais turėjo dar ir mokytojų kursus, kuriuos baigė ir, išlaidę egzaminus, pedagogo diplomus gavo 6 kursantai.

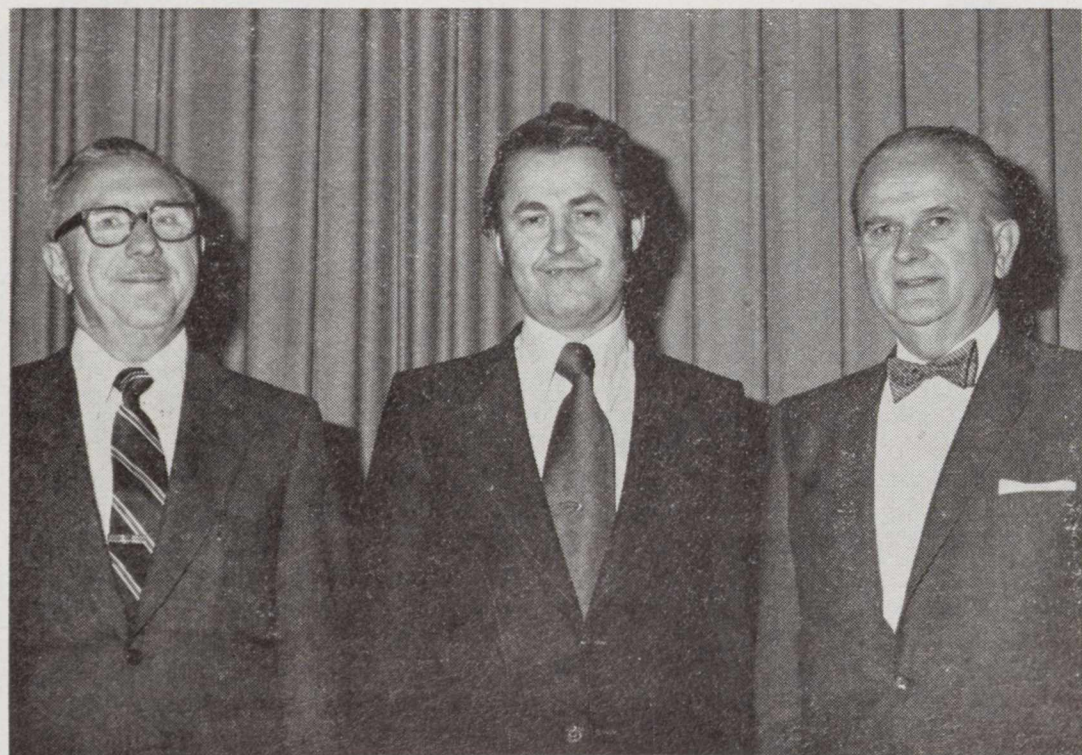
Mokykloje didelio dėmesio kreipiamas į tautinius šokius ir dainavimą, nes manoma, kad tai suveda jaunimą į glaudesnę bendravimą, kuris palieka ir baigus mokyklą.

Mokyklos uždavinys nebūtų atsieltas, jei ji apsiribotų tik išmokyti lietuviškai skaityti, rašyti, supažindinti su protėvų krašto gamtovaizdžiu ir praeitimi. Didžiojo patrioto bei valstybininko prelado M. Krupavičiaus žodžiais, svarbiausia yra lietuviška dvasia. Tuo vadovaujantis, mokyklos vadovybė stengėsi atžymėti visus svarbesnius mūsų tautai įvykius, į iškilnių programas įtraukiant pagal pajėgumą ir sugebėjimus pačius mokinius.

Turint mintyje mokinio pomokklinį laikotarpį ir kartu mokyklos reprezentaciją, jau iš pat pradžių dėmesys atkreiptas į sceninius pasirodymus. Tokie pasirodymai buvo organizuojami bei režisuojami daugiausia mokytojos O. Razutienės, vėliau talkininkaujant mok. Danguolei Razutytei. Tačiau kartais vaidinimams vakarams paruošti yra talkininkavę ir daug darbo įdėję teatrinio meno žmonės: Gasparas Velička, Juozas Kaributas ir kt. Los Angeles mieste ar apylinkėse gyvenantieji kai kurie rašytojai yra davę scenos veikalių, kurie buvo sėkmingai įvairiomis progomis mokyklos scenoje pastatyti. Iš tokių minėtini: Jurgis Gliuda, Juozas Švaistas, Alė Rūta, Balė Vaivorytė (P. Orintaitė-Janutienė).

Dr. A. Razma, Lietuvių Fondo pirmininkui, 1974 metais lankantis Los Angeles mieste (vid.). Ignas Medziukas, lit. mokyklų inspektorius, ir V. Pažiūra, šv. Kazimiero šešt. lit. mokyklos vedėjas, padėjo už L. Fondo paramą lituanistiniam švietimui.

● Dr. A. Razma, Chairman of the Lith. Foundation, between Lith. Educational leaders of Los Angeles during his visit here in 1974.

Kreipiamas dėmesys ir į mokinių kūrybinio pajėgumo ugdymą, skiriant jiems parašyti nustatytomis temomis ar laisvai pasirinktinai rašinėlius, kurie talpinami mokyklos laikraštėly, dienraščio "Draugo" priede "Tėvynės žvaigždutė", o paskutiniu metu rašytojos Alės Rūtos suorganizuoto literatūros būrelio leidžiamame laikraštėly "Spindulys".

Labiau sudominti mokinius lietuvių kalba ir paskatinti juos geriau mokytis, 1959 metais įvestos dailaus skaitymo ir deklamavimo varžybos, pakviečiant vertintojais pasižymėjusius visuomenės darbuotojus, kultūrininkus, pedagogus. Vertinimo komisijose yra buvę: prof. Mykolas Biržiška, Jurgis Gliuda, Bern. Brazdžionis, Alė Rūta, D. Mitkienė, A. Brazdžionienė ir kt. Varžybas laimėjusieji apdovanojami knygomis.

Mokyklų vedėjais yra buvę: Juozas Kojelis, V. Tamulaitis, K. Barauskas, kun. R. Kasponis (pastarieji trys jau mirę), seselės Augustina ir Ancila, I. Medziukas (11 metų), ir V. Pažiūra (6 metus). Mokykloje nuo pat pradžios iki šių dienų yra išdirbusi O. Razutienė (25 metus) ir A. Balsienė (20 metų).

Šešt. mokyklos vadovybė visad stengėsi mokslo metų užbaigimo dieną iškilmingai atžymėti. Savo atsilankymu didesnio orumo iškilimams pridudavo: prof. Mykolas Biržiška, Vasario 16 d. Akto signataras; Lietuvos gen. konsulas dr. J. Julius Bielskis, prelatas J. Kučingis, parapijos klebonas, mokyklos donatorius (Mokykla naudoja jo parapinės mokyklos patalpas). Ypatingai buvo stengiamasi gražiai atžymėti mokyklinio darbo sukaktis. Įspūdingai buvo atžymėtos: de-

Los Angeles Lituanistinės mokyklos graduantai ir mokytojai (1964 m.). I eil.: N. Grakauskienė, A. Balsienė, O. Razutienė, kun. J. Kučingis, I. Medziukas, vedėjas; Čiurlionienė, J. Motiejūnas; II eil.: D. Kojelytė, B. Pakalniškytė, D. Barauskaitė, V. Reklaitytė, R. Pažemėnaitė, A. Arbas, R. Čiurlionis ir V. Safrončikas. Foto L. Kantas

● Los Angeles Lithuanistic School graduates of the 1964 class with their teachers.

Iš L. A. Lituanistinės mokyklos mokslo metų baigimo. — Iš kairės: mokytojai ir svečiai — D. Razutytė, O. Gustienė, A. Balsienė, O. Razutienė, ved. I. Medziukas, kalba Bern. Brazdžionis, LB Tarybos narys, A. Raulinaitienė, E. Dambrauskaitė, A. Puškorienė.

● Teachers of the L. A. Lithuanistic School with guests attending the graduation ceremonies of this year's class.

šimties, penkiolikos, dvidešimties ir 25-rių metų sukaktys. Šiai sukaktiai paminėti buvo išleista mokyklinio darbo istorinė, gausiai iliustruota apžvalga-brošiūra.

Per pirmąjį šimtmečio ketvirtį Šv. Kazimiero lit. šešt. mokykloje mokėsi ar ją baigė šimtai lietuvių kilmės jaunuolių. Daugumą jų matom viena ar kita forma įsijungus į lietuvių kultūrinį ar bendruomenės gyvenimą. Tai rodo, kad mokykla savo paskirtį atlieka. Tai buvo atsiekta darniu bendradarbiavimu bei sutartiniu darbu mokytojų ir mokinių tėvų. Didžiai reikšminga yra Šv. Kazimiero parapijos klebono prel.

J. A. Kučingio pagalba, kuris yra mokyklos globėjas ir šiai mokyklai sudaro geriausias darbo sąlygas. Pabrėžtinai nuopelnas tų mokinių tėvų, kurie, nors ir toli gyvendami, šeštadieniais turėjo ryžto savo vaikus vežioti į lietuvišką mokyklą, kad jie nenutoltų nuo savo kilmės kamieno.

Lituanistinei mokyklai, įžengusiai į antrąjį šimtmečio ketvirtį, linkėtina tautinio apaštalavimo dirvoje sėkmės, o mūsų pareiga ją remti, nes lietuviška mokykla, Lietuvių Chartos mintimi, yra tautos dvasios židynys.

Ignas Medziukas

VEIDAI IR VAIZDAI

(Faces & Places)

New Britain šv. Andriejaus lietuvių parapijos choras.

I-moj eilėj iš k.: Juozas Raškys, Biutė Butrimienė, Dorotėja Vilčinskienė, Geraldine Ganzer, Albina Leiberienė, Genė Dudienė, Elzbieta Liudiuvinė, vargonininkė, Ona Kelly. Jonas Matulis; I!-oj eilėj, iš k.: Robertas Kelly, choro vedėjas, Vytas Stasaitis, Juozas Liudžius, Vincas Vilčinskas, Jonas Volungevičius, Algis Duda, Ričardas Plucas, Juozas Leiberis, Kazys Zavickas.

● The St. Andrews parochial chorus of Lithuanians in New Britain, Conn.

Baltimorės Lietuvių vyrų choras. Jo savo 5 metų sukaktis koncerto

Choras minėjo savo 5 metų su Lietuvių svetainės didž salėj.

Choras dalyvauja vietos liet. parengimul.se ir gieda šv. Alfonso bažnyčioje. Yra koncertavęs Elizabethe, Philadelphijoje ir Washington.

Vidury (su gėlēm) Lilė Baker Bakerskienė, ir programos pranešėja Ramunė Buivytė.

Choro pirmininkas yra kun. A. Dranginis

● Baltimore Lithuanian male chorus commemorate its 5th anniversary with concert.

Buenos Aires, Argentina — š. m. kovo 16 d įvyko 9-to ir 10-to gyvenamo butų atidarymas-pašventinimas. Nuotraukoje matyti L. S. Židinio valdyba ir kūmai bei kūmos. Iš kairės: J. Mičiudas, sekr.; kūmai: A. Musketas ir Veronika Krivickienė. Kun. Jz. Petraitis atliko šventinimo apeigas. Kūmai Kazimiera, Jurgis Mažeikai; vicep. J. Čikštas, V. Grigaitis, pirm.; J. šiušis, išd.; J. Pavilionis, parėmęs nemaža suma-auka ir apsigyvenęs Židinyje. Foto A. Kirstukas

● The opening of additional quarters of a Home for Aged People is celebrated in Buenos Aires.

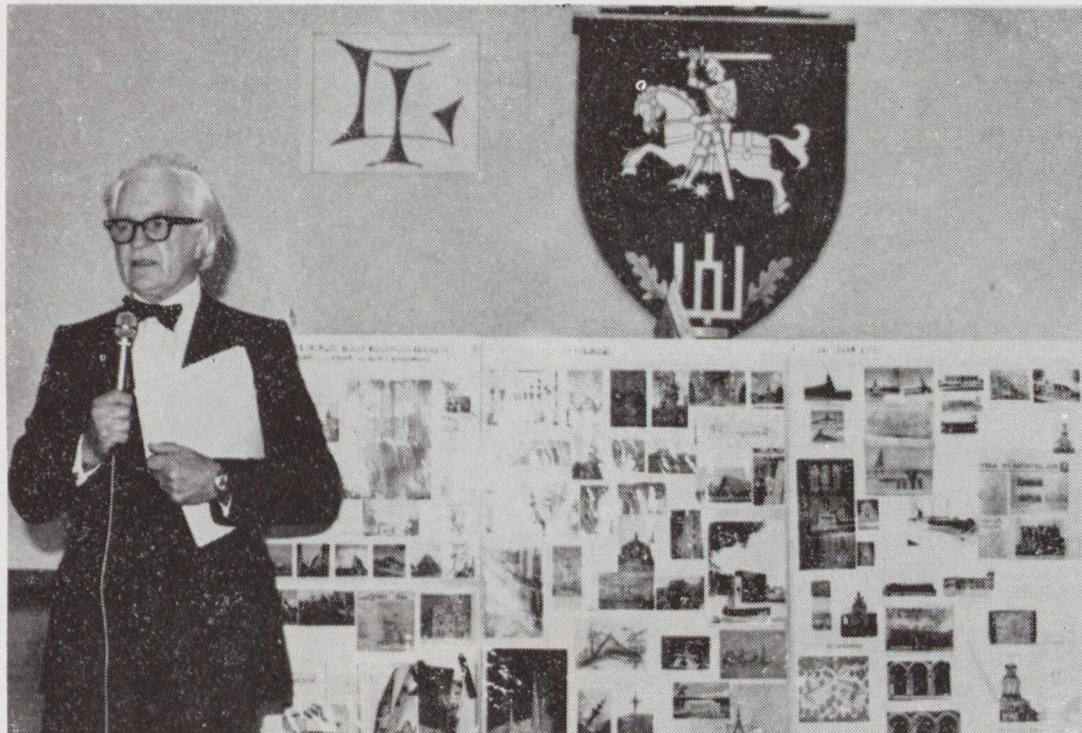
IŠ LITUANISTIKOS INSTITUTO SUVAŽIAVIMO

From the Lithuanists Convention in Cleveland, 1975.

Foto nuotraukos V. Bacevičiaus

Lituanistikos Instituto suvažiavimas vyko gegužės 16-18 dienomis.

Moksliniuose posėdžiuose buvo skaitomos istorijos, literatūros, tautotyros bei kraštotyros ir sociologijos, psichologijos ir menotyros paskaitos.

Architektas Jonas Mulokas skaito paskaitą "Lietuvių architektūros problemos Amerikoje".

● Architect J. Mulokas lecturing in "Problems of Lithuanian Architecture in America".

Lituanistikos Instituto suvažiavimo Clevelande prezidiumas. Iš kairės: LB Ohio apygardos pirm. K. Žiedonis, M. Lenkauskienė, dr. J. Puzinas, dr. Jurgis Gimbutas, ir dr. R. Šilbajoris.

● Panel Board members of the Lithuanists Convention in Cleveland.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos 25 metų sukaktuvinis seimas įvyko Clevelande. Ramada motelis iškabino didžiulę sveikinimo lentą.

● The 25th Anniversary Congress of the American Lith. National Association is greeted by Ramada Inns.

Iš kairės: V. Gedgaudas, "Dirvos" redaktorius; dr. A. Butkus; ALTS pirm. Emilija Čekienė; vicepirm. J. Sirusas.

● V. Gedgaudas (l.) , editor of Dirva, A. Butkus, chairperson of the Am. Lith. National Association Emilia Čekienė and ALTS vicepresident J. Sirusas.

Dalis Lituanistikos Instituto suvažiavimo dalyvių (klauso paskaitos).

● Partial view of the participants of the Cleveland Convention of Lithuanists.

Iš Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos suvažiavimo Clevelande. — Čia suvažiavimo atstovai, atvykę į Knollwood kapines ir mauzoliejų padėję vainikus prie buv. prezidento A. Smetonos kapo.

● Delegate to the ALTS Convention in Cleveland visited the Knollwood Cemetary to honor Lithuania's late President A. Smetona.

LIETUVIU
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

MAY

1975

Senator Jesse Helms (R. of California) among the executives of the Joint Baltic American Committee: (right to left) senator, chairman Mado Kari (Estonia), Rev. Dr. Tomas Žiūraitis (Lithuania), Gunars Meierovics (Latvia) and Committee's director E. Šumanas.

• Senatorius Jesse Helms su Jungtinio Baltų komiteto nariais.

TWO COUNTRIES UNITING WITH PRAYERS

The late Primate and national hero of Hungary, the country's martyr Joseph Cardinal Mindszenty who died in Vienna on the 6th of May, at the age of 83, has conferred during his past few months of life invaluable legacies to his Lithuanian brothers in Christ.

We reprint here (on next page) a letter of His Eminence to the Lithuanians, dated as recently as February 22nd of this year. And separately an interview held with the Cardinal during his visit to Venezuela in April where he met with Lithuanian youth representatives on the 16th of that month.

Further to these and to our short notice in the previous issue of "Lithuanian Days" we offer a condensed account of Jūratė Statkutė de Rosales report ("Dirva", Cleveland, May 16th) on the circumstances of the Cardinal's sojourn with the Lithuanians of Venezuela at large:

... We still can hardly believe that the Cardinal is no more alive. Just three weeks ago he was with us, Lithuanians, in person, the Primate of Hungary, who had been a prisoner and was a martyr, yet was most of all a human being who had defied the great political powers of our country and bowed not his head otherwise than for the sake of what he believed right.

The Cardinal's visit to Venezuela was organized by his own Catholic countrymen living in this Latin American state. The visitation could last only ten days. It was surprising to note the Cardinal's stamina, his physical alertness however. And especially the wisdom of every word he spoke, the warmth of his demeanor.

His Eminence toured several cities, wherever his own Hungarian countrymen were to be found. He celebrated eight High Mass at different cathedrals and churches. And even attended a religious-celebration of the Protestants. Then there were many feasts that he had to participate at; and many receptions of political and church dignitaries to hold, including that of Venezuela's former President; also calls to make, including those to President Carlos Andres Uerez and Cardinal Quintero. He held two press conferences.

Cardinal Mindszenty made one single exception of spending an evening with others than his countrymen. "Why the Lithuanians?" he was asked by Hungarian journalists.

"The Lithuanian people are a nation of fighters for genuine freedom."

The Lithuanian reception was held at a private mansion set aside

for the purpose by its holder Dr. Vytautas Dambava, who is cultural attache of the USA mission in Venezuela. Lithuanian youth, in national costumes mostly, lined the pathways of the grounds to this mansion as His Eminence arrived. Of the 120 Lithuanian guests present there were representatives from even the distant communities of the land — who had arrived on short notice.

The reception was cordial, intimate. Salutations and talks were followed by a ceremonious supper. Then His Eminence spoke at length from a note he had prepared himself. Translation was performed by Mrs. Eva Nelsas who with her husband Mr. Vilius Nelsas (both Lithuanian Scout leaders) had extended to Cardinal Mindszenty the invitation of the Lithuanians.

The Cardinal dwelt in detail on Lithuania's situation, offered to those present his benediction.

"My Mass tomorrow I shall say in dedication to your country."

On behalf of all the Lithuanians the members of the Central Board of their Communities in Venezuela had a symbolic plaque prepared which was presented to the Cardinal with an inscription in their language: "Mother of the Siberian Martyrs Keep Under Your Protection Lithuania — Maria's Land and the Cardinal of Hungary — the

Continued on next page

Martyr Joseph Mindszenty”.

... We noticed that the Cardinal was deeply impressed and accepted with emotion this symbolic image of Maria. He likened the Madonna of the Siberian Martyrs to a pearl. As a pearl that slowly and in the concealment of depths and away from anybody's gaze is reaching its beauty, which is being caused by a wound of the oyster, so is this symbolic Madonna pearl gathering its value and worthiness, through its protected sufferings and solitude.

A PRESS CONFERENCE

Surrounded by the colorfully costumed Lithuanian youngsters Cardinal Mindszenty held the following press conference. The questions His Eminence was asked were few but significant, vital.

FIRST QUESTION

Romas Klova: — What must we do in order to contribute meaningfully to our common struggle, Your Eminence?

CARDINAL MINDSZENTY:— First of all, preserve your national language in your own families. With the language preserved corresponding sentiments remain stable and friendships are struck up amongst those who believe in the usage of their own mutual language. That usage then develops a mutual state of mind, it strengthens the ties of community and preserves traditions.

SECOND QUESTION

Antanas Baronas: — In our struggle for national and religious freedom we are not receiving the aid needed from the Vatican. What are we to do in this instance, Your Eminence? (The murmur that arose among the clergy escorting the cardinal subsided as his clear-cut answer was spoken out).

CARDINAL MINDSZENTY:— The Church is one and indivisible. Those who have not experienced communism are of a different mind from members of nations who were subjected to its overtake, who have lived under communist oppression and have borne its sufferings. Nevertheless, there are two things that we may not forget even for a moment: we must stay faithful to the Church, we must follow its dogmas and teachings.

We are more capable of understanding the situation of the cap-

Dear Lithuanians,

I have heard of the consecration of Lithuania and all Lithuanians living throughout the world to the Immaculate Heart of Mary on May 13, 1952 a date observed yearly since then as a day of prayer and penance for the liberation of Lithuania and World Peace. Those responsible for this noble gesture have asked me to give a word of encouragement to the Lithuanian people. I am Happy to do this.

You are one of the oldest nations on European soil and firmly rooted in the Faith and in the Church of Christ. Together with my own people, you have lived through glorious time and — more important — through times of persecution and suffering. Your nation now faces probably the hardest ordeal of its history. Do not lose heart. Injustice, wrong and crime will never be transformed into justice, right and blessing merely by the fact that a long interval has elapsed. Have confidence, pray and renew yourselves spiritually and your country and your nation will be restored to freedom and dignity. Do not hate; the more and better we pray for our persecutors, the sooner will their hearts be converted to what we pray for. In my own heart I have always cherished a special feeling of love for your small but valiant and generous nation.

With my cordial blessing and prayers

Joseph CARDINAL MINDSZENTY

... tive nations, than Rome is, which has only information to rely upon and that not always genuinely authentic. Still our faithfulness remains unshatterable and from the depths of our hearts and souls we shall be inspired to keep up our struggle that our Religion and our Nation become one and the same.

I must add that since Marxism-communism does not recognize God it will never thus be able to identify itself with either truth or ourselves. A half a century's experience has shown that it is incapable of honoring its promises. Whether the promises be private, great or small, or internationally undertaken treaties — the followers of Marxism-communism have never cared to keep them. History attests to this not only do I.

THIRD QUESTION

Lila Kazimieras: — The future is in God's hands and we believe that the day approaches when Lithuania will be free. What are we then to do: will it be our moral obligation to return to the land of our fathers or shall we be to remain in the country of our own birth and serve this one?

CARDINAL MINDSZENTY:— Perhaps it is unnecessary to remind you of the 4th Commandment: "Honor thy father and thy mother". It is your obligation to uphold the traditions of your parents, to preserve the heritage of your nation's past and to adhere

to those of its traditions that you have relied on as well.

Of course you must be grateful and show this gratefulness to the country which has given you refuge. Thus you should live with the traditions of your own, yet not forgetting to be thankful to the country which has enabled you to become its children. And it is of great importance never to forget that in all corners of the world there are lurking, openly or in disguise, the threats of the leftists, nay of communism itself. When unable to appear openly communism acts under disguise of a different form — thus beware not to become its victims and abide always with the truth.

FOURTH QUESTION

Aras Mažeika: — In exile the youth of the several captive nations is striving to carry on the struggle for the freedom of its own nation, thus the youth of each particular nation is struggling individually and not coordinating its activities with the activities of any other group. The aim of all is the same yet every one is on a way of his own. What are we to do, Your Eminence, in order to unite the individual activities of all youth groups of the individual captive nations into one single action?

CARDINAL MINDSZENTY:— First of all you must well clear up among yourselves what are the

Continued on page 21

Vienna, 75 02 22

TAUPYKITE DABAR

Pas mus ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekviename skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7¼% — 6 metų su \$1,000, minimum
7½% — 4 metų su \$1,000, minimum
6¾% — 30 mėn. su \$1,000, minimum
6½% — 1 metų su \$1,000, minimum
Savings insrd. to \$40,000 by FSLIC

Vėliavos duodamos nemokamai. Pradėjus naują taupymo sąskaitą, gausite vieną amerikietišką ir ant-
rą pagal savo pasirinkimą su stovu.

Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkamą sumą.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court
Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS
sekretorius

Tel.: (312) 656-6330 ir 242-4395

LADIES AND GENTLEMEN

Remarkable Discovery

Hair formula JIB is Patented in Switzerland and Registered in U.S.A and Canada, Europa, Germany, Austria. It cures Dandruff, Falling Hair, itching scalp, ending Hair, Root growth, Splitting ends, Strength and restoring NATURAL HAIR COLOR.

Using JIB you will never be bald or grey. 100% Guaranteed.

Listed in Druggist Red-Blue Book. JIB Medicine Liquid 8 oz. A 16 week supply \$6.00. Money Order, P. P., Send today —

JIB LABORATORIES

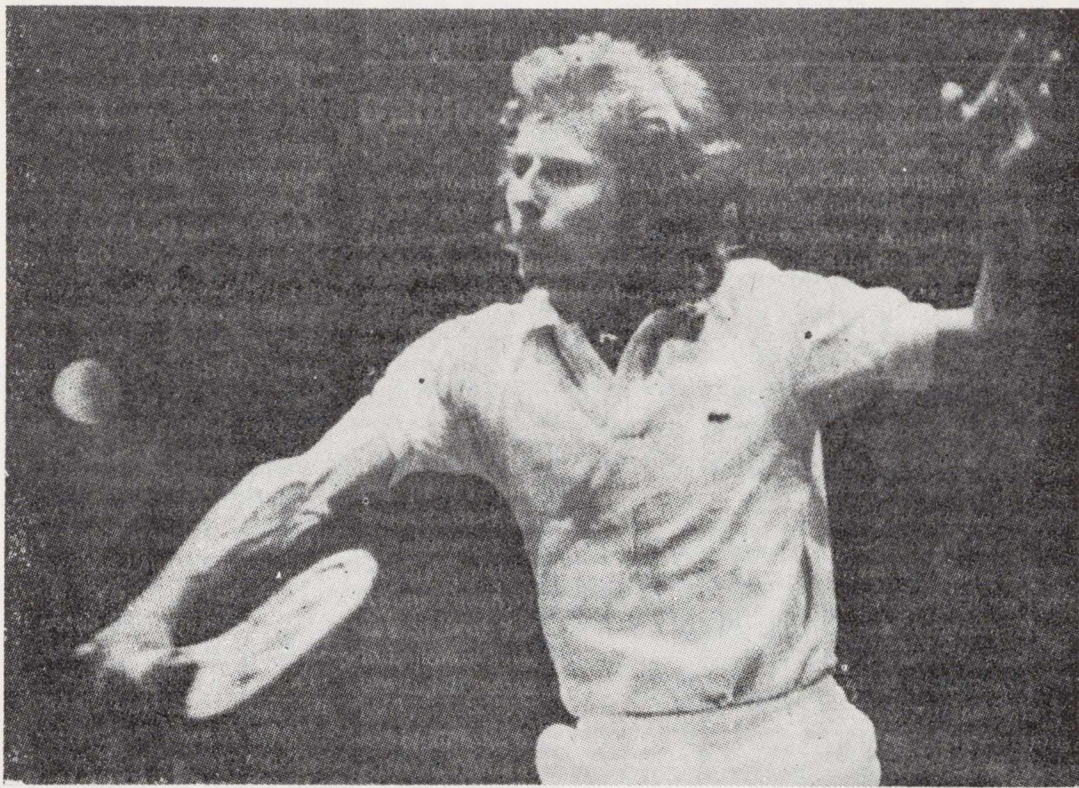
1437 So. 49th Avenue, Cicero, Ill.
60650

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

High Dividend Rates
Accounts

Insured to \$40,000 by FSLIC

47th & Rockwell St., CHICAGO,
Illinois 60632

Vitas Gerulaitis.

Foto V. Maželis

Achievements and Promise of

VITAS GERULAITIS

The National Indoor Singles Championship of this year was held in Salisbury, Maryland, which has become known as the capital of American indoor tennis.

The opponents meeting as finalists on a bright Sunday, February 16th, were the world-known, young leading superstar of tennis, Jimmy Connors, and surprisingly, the younger still and relatively little known, Vitas Gerulaitis, of Lithuanian parentage, under twenty years of age.

When interviewed, Vitas — for nobody could pronounce his complicated family name — appeared modest, just pleased to be able to play Connors, whom he admired, as he confided. Yet the interviewers knew more: that Vitas was on a severe tennis schedule of late and must have been rather exhausted, with a flu he contracted during the hard fought victories of the last few days as he was reaching up into the finals. Britain's Roger Taylor was defeated in Friday's quarter-finals in straight sets; the very champion who just some years ago had achieved victory in Warsaw winning the world's longest fought singles match that has now become tennis history.

Saturday Vitas won against the world's number one player of both previous years', against Ilie Nastase, the Roumanian.

Under the circumstances and as expected Vitas Gerulaitis did not win the champion's title in Salisbury, it went to Jimmy Connor. Yet he did win much indeed:

The admiration and standing ovations of the attending audience. Especially after his incredible start, when he began breaking Connors' service games and took the first set 7:5, then kept the lead to 5:3 in the second set before slowing down, apparently ill. Still the match went on the full 5 sets length.

"He caught the fancy of the people..." remarked Maryland's governor presenting Vitas his share of prizes as runner-up champion. Both these fellows, he added, had so much talent that America could be proud of their achievements and promise.

To which Jimmy Connors was able to add: "Since I last played Vitas he has made the greatest progress in the tennis world... I do think that with him we could bring back the Davis Cup to USA" — this with reference to criticisms of Connors own lack of patriotism, not playing for the Davis Cup as yet.

Vitas' parents had come from New York to witness this match and to carry on a tradition that had made them celebrities in pre-war Kaunas of Independent Lithuania.

By this time Vitas had come to make a public statement of thanks to his parents. The attending communications media people then made a decision that it is also time to learn and pronounce correctly the name of Gerulaitis, no matter how complicated it was.

A. Milukas

LONG AWAITED RESPONSES

The persecution of Roman Catholics of Lithuania was condemned by Archbishop Joseph Bernardin, President of the U.S. National Conference of Catholic Bishops. This was the first such statement by the Church leader. Following is an excerpt from a talk by Archbishop Bernardin to the University of Cincinnati Faculty Council on Jewish Affairs, February 26, 1975:

"... Like yourselves, I am aware of the severe persecution and harassment to which Russian Jews are subjected. This is a violation of human rights which has a very special character and cannot be ignored by silence... On several occasions I personally have joined with Jews and other Christians in statements deploring this situation. It is only because of the pressure of world opinion that the condition of Soviet Jews has been eased from time to time.

"In this connection I suggest — as has been done on occasion — that the protest be broadened to include all people whose human rights are being violated not only in Russia but elsewhere. I am thinking, for example, of the people of Lithuania, who have suffered greatly because of their religious convictions since their annexation to Russia in the 1940's. There are also other groups in Russia and many many other parts of the world as well whose human rights have been violated for religious and political reasons.

We must remember all your brothers and sisters who need our help, regardless of the reason why. Those of us who enjoy freedom must speak with one voice in condemnation of all persecution and oppression. Let it not be said that one segment of the human family suffered while another segment idly by, doing or saying nothing..." (E.)

Somewhat later and elsewhere in Munich, Germany, on April 16 to 18th a symposium of over 30 religious leaders and scientists was held which dealt with the problem of "Religion in the Soviet Union and countries administered by it in 1975".

Noted Russians evicted from their country have attended the symposium too: the the historian Lavitin-Krasnov, professor Aleksandr Piatigorski of the University of Moscow, the Russian Archbishop Shakovski. Also present were the head of London's Center for Religious and Communist Studies", and a Lithuanian delegate from Rome, Rev. Dr. J. Vaišnora, who made a report on the present state of

religion in his country.

The participants of the Symposium had the opportunity to acknowledge the importance that the publication of the "Chronicle of the Lithuanian Catholic Church" is having as a testimonial of the struggle of the Catholics against government-propagated atheism.

Books of Interest

VYTAUTAS THE GREAT, Grand Duke of Lithuania, by Dr. Joseph B. Končius. History of Lithuania from King Mindaugas (1252) to to the end of the reign of Vytautas the Great (1490). 214 pages and a map. Price: \$3.00
Hard cover \$4.00

THE GREEN OAK. Selected Lithuanian poetry. Edited by Algirdas Landsbergis and Clark Mills. Published by Voyages Press, 1962. 118 pages. Price: \$5.00

LITHUANIA 700 YEARS. By Albertas Gerutis. Includes 1)The Origins of the Lithuanian Nation, by J. Puzinas; 2)Lithuania to World War I, by J. Jakštas; 3)Independent Lithuania, by A. Gerutis; 4) Lithuania's Resistance, 1940-52, by A. Budreckis; 5) Liberation attempt from abroad, A. Budreckis; 6) The prospects of Lithuanian Liberation, by S. Lozoraitis. 475 p.p. 1969. Price: \$12.00

Available at
"Lithuanian Days" Publishers

FOURTH QUESTION

Continued from page 20
ideological basics that you stand for and which are the aims you are out to achieve. When you have concluded this contact a youth group of another captive nation and create a mutual committee being careful to check that your basic ideologies and your aims are identical. After which you can discover a third group and proceed similarly — and then carry on and on until you shall find that your mutual assistance, your ideas and aims are extending to and comprised by considerable, numerous groups of people. I must add here a piece of most important advice:

In the process of getting organized never forget to appeal to your elders, the so called "men of age". Remember that they have considerably more experience, whereas you, in your physical alertness and fervor, may at moments fail to contain yourselves within the limits of measure and reason.

By A. Bernotas

RIVER VENTA

The Venta River flows from northern Lithuania through the Latvian province of Kurzeme (Kurland or Courland) into the Baltic Sea. It is the third longest river passing through the country. Venta, in its entire length is 347 kilometers (115 miles); 164 km (101 miles) are in Lithuania, and 183 km (114 miles) in Latvia. It starts in the southwestern corner of the county of Šiauliai, near the town of Kolainiai, from a small lake Ventys. After leaving the lake, Venta winds itself alongside a hilly countryside in north-western direction, passes by the town of Užventis, and reaches the massive forest of Šaukėnai, where it receives water from numerous small lakes and streams and enters into fields at Kuršėnai. It passes the railroad line of Šiauliai-Telšiai-Kretinga here. Nearby is the railroad station and sugarmills of Pavenčiai, built by Lithuanian government in 1935.

Venta is quite scenic now, as it runs alongside the Šiauliai - Mažeikiai line, passing the Lithuanian towns of Kuršėnai, Papilė, Viešniai, Tirkšliai and entering the county of Mažeikiai. Having passed the town of Mažeikiai, Venta now flows north-westerward crossing once again another railroad line, which runs along the Baltic coast from Kretinga into Latvia at the railroad station Venta. Leaving behind the small town of Leckava, Venta enters into Latvian territory near the village of Griežė. At this spot Venta is joined from the right side by its tributary Vadakstis, which along its course is marking the boundary of Lithuania and Latvia.

Having entered Latvian territory as a water-rich river, Venta flows by the Latvian towns of Nigrande, Skrunda and others. At the town of Kuldīga, Venta waters form the Rumba-Falls, as they descend to a depth of about 4 meters down.

Venta enters the Baltic Sea below the beautiful Latvian resort and seaport of Ventspils, a town of about 20,000 inhabitants. In its delta Venta has 13 permanent islands. Flowing through Lithuania Venta gathers the waters of about 100 tributaries and branches; then in Latvia from about 145 larger or smaller brooks and rivers. The largest Lithuanian tributaries are: Ringuva, Virvytė and Vadakstis; whereas in Latvia — Leitiša, Zania, Ciecere and Abava. Venta at Kuršėnai is about 50 meters wide, at

Mažeikiai — about 100 meters, and in Latvian territory at some points its width reaches 200 m. In upper course Venta is from 1 to 2 meters deep, whereas downstream it has a depth of 5 to 10 meters.

From about the 1st December to the 1st of April Venta is frozen. Though at the mouth itself it is always ice-free. Venta is navigable river upwards as far as the Rumba-Falls.

One of the most remarkable features of the Venta river basin is its historic Venta-Dubysa canal, connecting both rivers in the 19th century but now no more in use. An idea to connect the Vysla basin rivers with the Nemunas waters, and bypassing the lower part of the Nemunas river over which Kaiser Germany had control, emerged in 19th century Tsarist Russia, which at those times had occupied the entire Polish, Lithuanian and Latvian territories. From Nemunas and its tributary Dubysa, then by a canal to the Venta basin the Baltic Sea would be reached, too.

At first, in 1818, the Russians built the Augustavas-canal (near the famous Forest of Bialowież), connecting the Vysla river with the Nemunas river through their respective tributaries, the Bug and Juodoji Ančia. Then, in 1822 the Russian government appointed an army engineer, Aleksej I. Rokossovskij, to investigate the possibility of connection of the Dubysa river (Nemunas' tributary) with the river of Venta by a canal. Engineer Rokossovskij surveyed this project on the spot, drew up plans and an estimated budget in the sum of 11, 979, 658 rubles. According to these plans the canal should begin at river Venta near the village of Tolučiai, run alongside a swampy valley of Kurtuvėnai and reach Dubysa river near the town of Bubiai, a distance of some 15 kilometers (10 miles).

The Russian government accepted these plans and assigned the requested funds. In 1824 some 18,000 Russian soldiers were sent to this area to begin the digging. According to the plans, the Dubysa river was to have 17 locks built, and the Venta river — 10 locks and dams. Also a secondary canal was to be built in order to bypass the Rumba-Falls.

Initially the project went along

well. In 1829 besides the soldiers, 3000 civilian workers were hired. Its completion was scheduled for 1832, and engineer Rokossovskij was promoted to the rank of general against the Russian occupationists. However, in 1830, the uprising against the Russian occupationist began. The digging was discontinued and engineers and soldiers left the site. Rebels destroyed bridges and dams, and neighboring villagers looted warehouses of tools and materials.

After the uprising was put down, Gen. Rokossovskij resumed working for the canal. He had to draw up a new budget, which now rose to a sum of 32,654,707 rubles. Work on the project was to begin anew in 1840 and be completed in nine years. For this resumed work he now needed about 100 to 270 thousand men. The Russian government's approval of the project was dragging for a long time. Meanwhile, the Prussian political scene had changes, the drastic high tolls for river transit had been lowered, and in 1839 the Russian government announced the abandonment of the whole canal-project. The remainders of the material and installations were sold at auctions, and some expenses, to the amount of one million rubles, were written off as a loss "due to the uprising". On the czar's orders the already cut granite blocks, which had to be used for the building of dams and locks, were given to construct some Russian orthodox churches in the country, and the rest of them were transported to Kaunas, where in 1853 a pier was masoned alongside the Nemunas river, toward the old-town part of the city where Neris, Lithuania's second big river flows in.

Despite all last-century disturbances the canal-idea was not buried completely. In 1901-02 Russian engineers, this time helped by some Lithuanian students, surveyed the waterways of the rivers Venta and Dubysa once again. The uprising of 1905 cancelled this project, too.

In Independent Lithuanian time the canal was mostly considered as useless. Though Lithuanian gentry of the regions were trying to revive the canal idea in 1935 as Samogitia was being developed with the building of freeways, railroads and in-

LITHUANIANS IN THE NEWS

● Prof. Dr. **Justinas Pikūnas**, an active leader in the public life of Lithuanians of Detroit, is also associated with the University of Detroit and has now been nominated Chairman of the Psychology Department of this institution.

His association with the University dates from 1951, as instructor of psychology. In 1961 he was professor. Since 1970 Professor Pikūnas has taken over the duties of program director and head of the children's psychodiagnostic center.

Prof. Dr. J. Pikūnas is an alumnus of the University of Vytautas the Great of Kaunas. He made his doctoral degree in Munich and then continued studies in Paris. He still finds time to conduct works of scientific research and studies even now.

● Prize-winners of an entertainment-song composers contest, sponsored by the Lithuanian Physicians Society of Illinois were:

Giedra Gudauskas — \$300 for a song "Life is a Temptation", lyrics by A. Karvelytė;

Jonas Zdanis — for a song "A Little piece of Amber"; Bronius Jančys — for "Forget me not"; and Almis Zdanis — for "I do not know".

● The noted Lithuanian artist in Australia, **Vladas Meškėnas**, has won the top \$1,500 prize for his latest portrait entry to the annual Archibald Gallery exhibition at which the artists works are presented each year.

Struck by illness the artist was just able this time to execute the painting on term for entry.

● The Brazilian "Diario do Grande ABC" mentioned on February 25th the travels up the Amazon River of a **Lithuanian journalist** who has discovered there a new sort of orange-tree bearing fruit of 5-6 pounds each.

dustry (sugar refineries in Pavenčiai).

Now the Soviets are planning to use the upper part of Dubysa river, the canal-site, to build a water-reservoir for the city of Šiauliai.

Lithuania did not issue any stamps to commemorate the Venta river, but Latvia did, and we produce here as illustration two of the Latvian ones showing:

The beautiful River Venta, 1928.

The Rumba - Falls on Venta river near Kuldīga, Latvia.

ADMINISTRACIJA RAŠO LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

GARBĖS PRENUMERATORIAI:

A. Andrulis, San Francisco, Ca.;
Dr. L. J. Ragas, Bloomingdale, Ill.;
Jonas Stankus, Chicago, Ill.; L.
Švelnis, Needham, Ma.; P. Vaitkū-
nas, St. Paul, Alta, Canada.

AUKOS LD ŽURNALUI PAREMTI

Po \$5 — J. J. Ardys, P. Mikšys,
R. Pakalniškienė, V. Šimoliūnas.
Po \$3 — A. Pupelis.
Po \$2 — A. Andrulis, J. Belevi-
čius, J. Butkus, B. Galinis, J. Gri-
kavičius.
Po \$1 — A. Kantvydas, P. Tamu-
lionis.

Mokantiems prenumeratą
Skaitytojų patarimu, visiems, ku-
rie atsilygina už LD prenumeratą
čekiais, atskiri pakvietavimai nebe-
bus siunčiami. Grįžę čekiai bus jų
pakvitavimas. Tuo būdu adm-ja su-
taupyta daug laiko ir nemažai pašto
išlaidų.

Pakvitavimus siųsime tik tada,
kai mokama pašto perlaidomis arba
g. p.; taip pat, kai skaitytojai to
įsakmiai paprašys.

LIETUVIŲ DIENŲ

žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N. Y. — "Darbininko" adm ja.
So. Boston, Mass. — S. Minkus
Chicago, Illinois — Balys Brazdžionis,
'Draugas', 'Marginiai', 'Terra' Gifts
International.
Cleveland, Ohio — "Dirva", V. Rociūnas.
Detroit, Mich. — "Gaiva", "Neringa".
St. Anthony's Parish Library.
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.
Putnam, Conn. — Immaculata Conception
Convent.
Rochester, N. Y. — A. Sabalis.
Waterbury, Conn. — "Spauda".
Woodhaven, N. Y. — "Romuva".

Anglijoje

Kew, Surrey — "Dainora".
Bradford, Yorks — Kun. J. Kuzmickis.

Australijoje

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius.
Melbourne - St. Kilda — N. Butkūnas
Sydney — Kun. P. Butkus.
Glen Osmond, S. A. — E. Reisoniene.
Mirren, S. A. — J. Rupinskas.

Italijoje

Roma — Mnsgr. V. Mincevičius.

Kanadoje

London, Ont. — A. Puteris
Toronto, Ont. — V. Aušroras, A. Kuolas,
P. Misevičius,
Montreal, Que. — P. Rudinskas, (Parish
Library)

Los Angeles, Calif.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS LITHUANIAN MELODIES

Šeštadieniais 12:30 — 1:00 p. p.
Valdybos pirm. ir program. koordin.
Stasys J. Paltus, 3786 Griffith View,
Los Angeles, Calif. 90039; tel. 662-0244
Iždini. Juozas Mitkus, 2610 Griffith Blvd.,
Los Angeles, Calif. 90039; tel. 662-6591.

Baltimore, Md.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10 — 11 val. ryto
per FM radijo stotį WBAL 97,9 mgcl.
Programos vedėjai: Albertas Juškus,
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.,
Baltimore, Md. 21227; Tel.: 242-1779

So. Boston, Mass.

Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS
Sekmadieniais 11 — 12 val. priešpiet.
AM 1430 klc iš WWEL radijo stoties
Medford-Boston, Mass. 02155
Petras Viščinis, vedėjas,
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: 586-7209

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. radijo programa Naujojoje
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.,
vedama Stepono ir Valentino Minkų, gir-
dima sekmadieniais 1 val. — 1 val. 30 m
Boston, Mass. — WLYN - 1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzi-
ka, dainos ir Magdūtės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: AN 8-0489

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS PROGRAMOS
7 programos savaitėje
Pirmad. ir pentkad. — 11 val. ryte;
šeštad. ir sekmad. 8:30 — 9:30 ryte
Visos programos iš WOPA 1490 klc A. M.
Programos vedėja Aldona Daukus-Barkus.
Transliuojama iš nuosavos studijos.
WOPA stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629
Tel: HEmlock 4-2413.

MARGUTIS

Seniausia liet. radijo programa Amerikoje.
Isteigta muz. A. Vanagaičio 1928 m.
Kasdien 8 val. — 9 val. vakaro
(išskyrus šeštadienius ir sekmadienius)
Programos vedėjas Petras Petrutis.
Transliuojama iš nuosavos studijos
2422 W. Marquette Rr., Chicago, Ill. 60629
Telefonai: GR 6-2242; GR 6-2271.

LITHUANIAN RADIO FORUM

Bi-Lingual Civic program in English
and Lithuanian
Produced by Anthony J. RUDIS
Listener Participation Program
PHONE 445-6842 and ask a question
Saturday 8 p. m. to 9 p. m.
WXRT-FM 93.1 MHz.
Address: 9339 S. Oakley Chicago, Illinois

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Programa
TĖVYNĖS GARSAI
Girdima penktadieniais 8—9 val. vakaro
per WXEN-FM stotį 106,5 mc..
Vedėjas Juozas Stempužis.
4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telef.: 382-9268.

Detroit, Mich.

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIJO VALANDA
WMZK-FM banga 98 mc
Pirmadienį — trečiadienį — penktadienį
nuo 8:00 iki 9:00 vakare
Vedėjas — Ralph Valatka
Telefonas: 537-5550.
17696 Warwick, Detroit, Mich. 48219
Algis Zaprackas, tel. 549-1982; Albertas
Misiūnas, tel. 841-3026.

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE

WQRS-FM stotis. Banga 105.1 mc.
Sekmadieniais 8:25 — 9:05 val. ryto
Išlaiko Radijo Klubas.
Klubo pirm. — Kazys Gogelis.
13436 Garfield Ave., Detroit, Mich. 48239
Telefonas: 535-6683

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"
Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WRYM AM 840
Kiekv. sekmadienį 4:15 — 5:15 val. p. p.
Programos vedėjas A. Dragūnevičius.
273 Victoria Rr., Hartford, Conn.
Telefonas: CH 9-4502.

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda
girdima kiekv. šeštad. 4 — 5 val. p. p.
iš New Yorko stoties WEVD — 1330 klc.
ir 97.9 meg. FM.
Direktorius Jokubas J. Stukas,
1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092
232-5565. (Code 201)
Kultūrinė lietuvių radijo valanda anglų k.
per SETON HALL Un-to stotį WSOU-FM
pirm. 7:30 — 8:30 v. v. — 89.5 mg
Vedėjas J. J. Stukas.

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį
nuo 9 iki 10 val. ryto
iš WHBI stoties 105.9 FM banga.
Adresas: Romas Kazys, 217-25 54 Ave
Bayside, N. Y. 11364
Telefonas: 229-9134

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
BENDRUOMENĖS BALSAS
Stotis WTEL — 860 kilocycl.
Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p. p.
Kultūrinės apžvalgos, žinios, vietos kroni-
ka, muzika ir skelbimai.
Programas tvarko ir praveda
redakcinis kolektyvas.
Rašyti: "Bendruomenės Balsas"
1203 Green St., Phila., Pa. 19123.
Telefonas: PO 5-0932.

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Penn.
Pittsburgh, Penn. — WPIT - 730 klc.
Sekmadieniais 12 val. — 1 val. p. p.
Programos vedėjai:
Povilas ir Gertruda Dargiai.
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill R., Pittsburgh, Pa. 1521e

Rochester, N. Y.

DAINOS AIDAS
Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto.
Stotis: WXXI-FM 91.5 MC
Išlaiko: Lietuvių Radijo Klubas.
Klubo valdyba: Al. Gečas, pirm., R. Kirš-
teinas, vicepirm., J. Krokutė, sekr., Rūta
Ilgūnaitė, ižd., L. Laukaitienė, narė.
Adresas: 320 Durnan St., Rochester, NY
14621

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIJO PARTIJA
WBRY, Waterbury, 1590 kilocycles.
Kiekviena šeštadienio vakarą 6:10—7:00
Programos vedėjas ir direktorius
John D. Adams (Adomaitis).
5 Harriet Ave., Waterbury, Conn. 06708
Telefonas: 753-8898.

Montreal, Canada

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS
Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. v
CFMB stotis — Banga 1410.
Programos vedėjas L. Stankevičius.
1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada
Telefonas: 669-8834

Toronto, Ont., Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI
7 radijo programos savaitėje
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio
4 — 5 val. p. p.
Trečiadienį vak. 7 — 8:15 v. v.
Šeštadienį 3 — 3:30 val. p. p.
Visos programos transliuojamos iš
Toronto stoties CHIN, banga 101 FM
Programos vedėjas Jonas R. Simanavičius
175 Parkside Dr., Toronto 3, Ont.
Telefonas: 534-1274.

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS
Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min.
iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku,
41,15 ir 50,34 metrų bangomis.
Vedėjas Dr. J. Gailius.
Circonvallazione NOMENTANA 162.

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje.
Sekmad. rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vakarą 20:15-20:30 Lietuvos laik.
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.
Vedėjas Kun. Dr. V. Kaziūnas.
Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO.

LIETUVIAI TELEVIZIJOJE

Isteigta 1966
WCIU - TV Channel 26
Sekmadieniais 8:30
5845 So. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60636
Tel. (312) 778-2100

Tolius šlutas, vald. pirm.

